

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Diplomová práce

Islámská jurisprudence menšin

Bc. Faten Abdulla

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra blízkovýchodních studií
Studijní program Kultura blízkého východu

Diplomová práce
Islámská jurisprudence menšin
Bc. Faten Abdulla

Vedoucí práce:

Mgr. Veronika Sobotková, Ph. D
Katedra blízkovýchodních studií
Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně na základě uvedených zdrojů a veškeré citace z uvedených pramenů jsem pečlivě vyznačila.

Plzeň, duben 2023

.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Veronice Sobotkové, Ph.D jakožto vedoucí mé diplomové práce za cenné rady, připomínky, ochotu, věnovaný čas a za vstřícný přístup po celou dobu mého studia.

Speciální poděkování patří mým blízkým a rodině, kteří mě vždy podporovali a věřili mi, že dokážu dosáhnout svých cílů.

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. HALÁL STRAVOVÁNÍ	6
2.1 Halál certifikace	8
2.2 Maso a masné výrobky	10
2.3 Výtažky z masa	14
2.4 Alkohol a lihové výrobky	16
2.5 Léky a lékařské výrobky	19
2.6 Stravovací návyky	19
3. RODINNÉ PRÁVO	23
3.1 Manželství	23
3.1.1 Smíšené manželství	28
3.2 Neplodnost	29
3.3 Narození dítěte	32
3.4 Rozvod	36
3.5 Homosexualita	41
3.6 Úmrtí a pohřeb	42
4. BANKOVNICTVÍ	46
4.1 Islámské vs. konvenční banky	46
4.2 Zaměstnání v konvenčních bankách	50
5. ISLÁMSKÉ CHARITY	55
5.1 Zakát	55
5.2 Sadaqa	58
5.2.1 Sadaqa džáríja	59
6. ZÁVĚR	62

RESUMÉ.....	66
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	68

1. ÚVOD

Islámská jurisprudence menšin neboli arabský „*Fiqh alaqualiját*“ (فقه الاقليات), je věda zabývající se muslimskými menšinami v nemuslimských společnostech a objevila se jako charakteristické pole výzkumu v návaznosti na ustanovení početné muslimské populace, která je tvořena jak původními občany, tak i krajanskými komunitami, které se zejména po druhé světové válce usadily na „západě“. I když muslimové žili jako menšiny v průběhu celé historie, samotný stav menšin nebyl považován za hodný systematické úvahy ze strany předmoderních muslimských právníků z důvodu, že muslimové před druhou světovou válkou byli sociálně a nábožensky konzervativní. Po druhé světové válce a s příchodem modernismu se světové společnosti otevřely a jejich koncept myšlení a chování se změnil. Zde nastal pro muslimy problém, protože dosud používaná islámská jurisprudence už nebyla dostatečná k zodpovězení jejich nových problémů. Rozproutila se debata o tom, zda by si muslimové neměli vymyslet nové chápání islámského práva pro menšiny. „*Fiqh alaqualiját*“ se proto objevil jakožto moderní vývoj islámské jurisprudence a pokouší se řešit současnou realitu, kterou zažívají muslimské menšiny, a vysvětluje cíle/principy islámské jurisprudence s ohledem na společenské změny, které tyto menšiny zažívají.

Tato jurisprudence vytváří nový systém islámských norem chování, který vychází ze specifických potřeb muslimů a nabízí řešení různých etických a náboženských problémů muslimských menšin žijících v západních zemích a uchylujících se k „*idžtihádu*“ (الاجتهاد), tzn. k hledání norem prostřednictvím nezávislého úsudku na základě různých hadísů a „*fatew*“, vytvořených přímo pro tuto skupinu muslimů. K vytváření tohoto nového práva se dnes zapojuje velké množství současných světových muslimských učenců a intelektuálů.

Důvodem výběru tématu diplomové práce je skutečnost, že s nárůstem počtu muslimů v nemuslimských zemích se menšina kolektivně každodenně setkává s překážkami v různých aspektech svého každodenního života. To může

narušovat sociální integraci této minority do ostatních nemuslimských společností. Jsou to převážně hospodářské, sociální a ekonomické záležitosti, které jsou často v rozporu s islámským právem šarí‘a. Tato práce se snaží upozornit na každodenní problémy muslimů v nemuslimských zemích a ukázat, jak muslimská menšina s těmito problémy bojuje a jak je na základě islámské jurisprudence a dostupných možností v nemuslimských zemích řeší. Řešení těchto problémů a jejich pochopení usnadní muslimům život v západních zemích a pomáhá jim začlenit se do společnosti v těchto zemích. Dalším důvodem výběru práce je to, že daná tematika je v České republice velice málo řešena. Většina dosud probíraných studií se zabývá buď jen konkrétními problémy různých částí práva šarí‘a, životem muslimů v nemuslimských zemích, či všeobecně životem muslimů na západě, nikoliv však jednotlivými otázkami muslimů a různými problémy ve společnosti, jak to vidí samotní muslimové.

Metodologický práce kombinuje jak primární zdroje, tak i akademické sekundární zdroje (články, monografie) a další elektronické zdroje. Hlavním primárním zdrojem je **svatý Korán**, v práci jsem citovala súry z Koránu, konkrétně z českého překladu Ivana Hrbka. Také bylo v práci citováno několik autentických hadísů ze sbírek **Sahíh od al-Buchárího a Sahíh od Muslima**, které jsou mezi sunnitskými muslimy považovány za nejvýznamnější sbírky hadísů, tj. za nejdůvěryhodnější sbírku islámských tradic. Dalším primárním zdrojem práce je moje vlastní zkušenost jakožto druhé generace muslimské menšiny v České republice s touto problematikou, kdy každodenně musím řešit otázky správné aplikace islámského práva v nemuslimské zemi, kde pro toto nejsou vytvořeny apriori podmínky. Také tyto problémy sleduji ve svém širokém okolí uvnitř muslimské komunity. Co se týče sekundárních zdrojů, velice užitečné byly zejména zahraniční monografie soustředící se na konkrétní témata problematiky a které vycházely z islámského „*fiqhu*“. Vzhledem k charakteru této práce, tedy v hledání odpovědí na velice konkrétní otázky a problémy muslimských menšin na Západě ale tyto akademické sekundární zdroje nebyly příliš nápomocné, neboť

se věnují spíše jurisprudenci menšin v širším kontextu (význam, historie, práva menšin, majetek atd.).

K získání odpovědí na mé konkrétní otázky jsem proto využila různé webové stránky a elektronické články, kde jsem vycházela z jak českých, tak i anglických zdrojů. K českým webovým stránkám, které mi byly velice nápomocné v této práci, patří **islamweb.cz**. Stránka je vytvořená islámskou nadací v České republice a slouží česky mluvícím k porozumění mnohým otázkám a problémům v islámu pomocí článků, „*fatew*“ a kázání. Další stránkou je **e-islam.cz**, tato vzdělávací webová stránka funguje na stejném principu jako islamweb.cz, ale je více rozšířena na odborné články, „*fatwy*“ a názory českých islámských učenců a imámu mezi které patří např. Lukáš Ali Větrovec. Co se týče anglických stránek, tak jsem čerpala převážně z **islamonline.com**, která poskytuje všechny potřebné informace o islámu a jeho civilizacích, o vesmíru a jeho proměnách, aktuálním dění i obecné informace a služby, bez kterých se v 21. století člověk neobejde. Příspěvatelé, autoři a odborní učenci se z celého světa, ze všech islámských náboženských směrů se zapojují. Jsou mezi nimi ti, kteří se specializují na islám v otázkách ekonomie, médií, sociologie, technologie, umění a dalších oblastí. Ve svých člancích čerpají převážně z názorů islámského učence Júsufa Al-Qaradáwího, který webovou stránku založil a který patřil k nejvlivnějším učencům a morálním autoritám islámského světa. Stránka je velice důležitá a velmi sledována sunnitskými muslimy díky Qaradáwího popularitě v muslimském světě.

Dalším zdrojem jsou online stránky velkého ajatolláha Husejna Sístáního **sistani.org**. Práce je převážně zaměřená pro sunnitské muslimy, ale v některých případech bylo nutné čerpat ze Sístáního názorů, neboť pěkně vysvětloval konkrétní problematiku, a i když jeho rady jsou pro šiitské muslimy, tak v těchto případech platí i pro sunnitské. Ajatolláha Sístáního jsem si vybrala, protože patří mezi nejvyšší učence šiitského islámu s pravděpodobně nejvyšším počtem následovníků v celém světě.

Tato diplomová práce se snaží analyzovat, prozkoumat a shrnout některé z hlavních problémů, s nimiž se současní muslimové v sekulárním světě každodenně setkávají, z pohledu islámské jurisprudence. Cílem práce není definovat a analyzovat přesnou teorii islámské jurisprudence menšin, ale především osvětlit, do jaké míry tato skupina muslimů čelí problémům, jak a na jakém základě tyto problémy řeší a jaký dopad mohou mít na jejich náboženskou identitu i vztah, sounáležitost a přínos pro širší společnost. Diplomová práce má především antropologický nádech a souží k pochopení této problematiky a poslouží také jako pomoc při hledání řešení některých společenských problémů v závislosti na „*Fiqh alaqaliját*“.

Dalším cílem diplomové práce je také zodpovědět na výzkumné otázky, které jsem si určila takto:

1. Jak se muslimové vyrovnávají s absencí potravin dle „*halál*“ pravidel odvozených z práva šarí‘a v nemuslimských zemích?
2. Jaký je systém uzavření islámského sňatku se zohledněním absence implementace islámského rodinného práva v právních systémech většiny nemuslimských států?
3. Jakým překážkám čelí muslimský zaměstnanec v neislámských bankách a jak je muslimové řeší?
4. S jakými hrozbami se mohou muslimové setkat při dávání finanční charity v nemuslimské společnosti?

Práce je v souladu s normami strukturována do čtyř kapitol, které se dělí na podrobnější podkapitoly. První kapitola je zaměřena na ustanovení o stravování v islámském právu, je stručně vysvětlen význam „*halál*“ stravy a na obtížnost dodržení těchto pravidel v nemuslimské společnosti. Druhá kapitola nese název Rodinné právo a věnuje se se náboženským pravidlům v rodinném a společenském životě muslimů a otázce, jak muslimské menšiny řeší záležitosti společenských a

manželských vztahů uvnitř nemuslimských společností. Třetí kapitola je zaměřená na systém islámského bankovníctví, na odlišnost islámských bank od ostatních sekulárních bank a na možnost vhodného zaměstnání v neislámských bankách, aby bylo v souladu s právem šarí‘a. Ve čtvrté kapitole jsou rozebrány principy islámské charity, její význam a způsoby, jak je může muslimská minorita na „západě“ charitu vykonávat.

Práce netvoří přehled všech záležitosti, ale soustřeďuji se především na rozporné otázky, se kterými se já i ostatní muslimská komunita v nemuslimské společnosti setkáváme. Mnoho záležitosti jako jsou např. mahr či wálí k uzavření manželství, neuvádím v práci, protože takové záležitosti jsou všude stejné a minimálně řešené muslimské společnosti v nemuslimských zemích.

Jazyková poznámka

V práci používám co nejpřesnější přepisy arabských slov a názvů do latinské abecedy, v první zmínce uvádím i arabskou verzi v moderní spisovné arabštině. Názvy, které jsou v České republice známé, uvádím v jejich české formě. U překladů z arabštiny a angličtiny jsem se snažila o co nejpřesnější překlad a o vysvětlení konkrétního slova, pokud pro něj v českém jazyce neexistuje žádný ekvivalent, a to buď přímo v textu, či v podobě poznámek pod čarou.

Přepis z arabštiny je na základě nejčastější používaného transkripčního systému, který zachovává vnější podobu a umožňuje vygenerovat původní podobu slov z českého přepisu. Hláskový ráz „*hamza*“ a znělá faryngální friktiva „*ájn*“ jsou přepisovány pro snadnější přehled stejným znakem jako typografický (šestkový) apostrof ‘.

Místo arabské formulace pronášené po vyslovení jména proroka Mohammeda (nmAž) či jakékoliv zmínce o něm jsem použila formulaci v českém jazyce „*necht’ mu Alláh žehná*“, kterou v textu uvádím ve zkratce „nmAž“.

2. HALÁL STRAVOVÁNÍ

Muslimové musí dle islámského práva šarí‘a konzumovat pouze „*halál*“ produkty. Korán ve verši „*Vy, kteří věříte, jezte z výtečných pokrmů, jež jsme vám ušetřili, a děkujte Bohu, jste-li Jeho služebníky!*“ (Korán 2:172) jasně nařizuje, že všechny potraviny jsou „*halál*“ kromě těch, které jsou výslovně uvedené jako „*harám*“ (zakázané).¹ Zakázaná jídla jsou poté konkrétně zmíněna v následujících verších Koránu: „*Bůh zakázal vám jedině zdechliny, krev, vepřové maso a to, co bylo zasvěceno někomu jinému než Bohu. Kdo však byl donucen jísti toto, aniž po tom toužil nebo přestupníkem byl, na tom nebude hříchu, vždyť Bůh je odpouštějící, slitovný.*“ (Korán 2:173) a „*A jsou vám zakázány zdechliny, krev, vepřové maso a to, co bylo zasvěceno jinému než Bohu, dále zvířata zardoušená či zabitá úderem, pádem či bodnutím rohu nebo zakousnutá divokou zvěří – kromě těch, jež jste očistili – a dále to, co bylo podřezáno na kamenech vztyčených...*“ (Korán 5:3).²

V islámských pravidlech konzumování je maso ze všech skupin potravin nejpřísněji regulováno. Nejen, že krev, vepřové maso a jeho výtažky, někteří vodní živočichové a maso mrtvých zvířat nebo maso zvířat obětovaných jinému, než Alláhovi jsou přísně zakázány. Je také požadováno, aby zvířata byla speciálním rituálem porážena a bylo při tom vyslovováno jméno boha v době porážky. „*Jezte tedy z toho, nad čím bylo vysloveno jméno Boží, věříte-li v Jeho znamení.*“ (Korán 6:118).³

Všechny tyto informace ukazují, že pravidla pro „*halál*“ potraviny pocházejí z několika zdrojů. Mnoho obecných pravidel, jako je například říkat Alláhovo jméno při porážce a nejíst vepřové maso, je odvozeno z Koránu. Hadísy rozvádí a doplňují tato obecná pravidla stanovená v Koránem. Jurisprudence (*fiqh*) vychází z Koránu a „*hadísu*“, na jehož základě vytváří pravidla, která dále rozvíjí

¹ Definition of Halal. *Halal Monitoring Committee UK*.

² Taktéž.

³ USMANI, M.: *The Islamic Laws of Animal Slaughter*, 35-41 s.

a organizuje, což v konečném důsledku přispívá k modernímu chápání a reinterpretaci některých pravidel omezení „*halál*“ potravin. Přestože jsou tyto texty pro muslimy směrodatné, nemusí nutně vést k jednotnosti praxe, protože existují různé drobné odlišnosti mezi jednotlivými muslimskými skupinami⁴. Například někteří súfijští mystici, zvláště ti, kteří kladou důraz na extatickou praxi, užívali omamné látky, jako je hašiš a alkohol. Pro tyto muslimy konec božského pohlcení (*tawhíd a faná'*) ospravedlnil prostředky, včetně praktik, které se zdají být v rozporu s příkazy islámské jurisprudence „*fiqhu*“. Další změny v chápání pojetí a reinterpretace těchto pravidel přináší moderní doba, ve které začalo docházet ke značné míře sekularizace některých třídních a stavovských skupin, kdy u nich slábne držení tradičních náboženských norem. Jedinci v těchto skupinách, pro které má náboženství menší vliv, mohou konzumovat alkohol a jíst vepřové maso. V reakci na to roste na konci 20. a počátku 21. století tlak na správné dodržování islámských norem (které byly v důsledku sekularismu opomíjeny), důraz na správnou a důslednou interpretaci Koránu a dalších náboženských knih. Toto vedlo mnoho muslimů k odmítnutí nemorálního životního stylu v rámci pokusu o rekonstrukci autentické muslimské identity.⁵

Muslimové v muslimských zemích mají situaci ohledně *halál* pokrmů značně jednodušší, neboť celá společnost přirozeně dodržuje tyto normy. Proto jedí různá jídla a pijí různé nápoje, které si přejí. Jsou obeznámeni se složkami těchto potravin a vědí, že tyto potraviny neobsahují žádné „zakázané“ potraviny, neboť by je restaurace nebo obchody prostě nenabízely. Muslimové, kteří žijí nemuslimských komunitách, se potýkají s častými problémy s jídlem či pitím, protože se zde nenacházejí jídla, která jsou jim známá, ale často jim nejsou známé ani jejich složky.⁶ Dnes v nemuslimských zemích vidíme, že i zdánlivě rostlinné nebo mléčné výrobky, jako je chléb, pečivo, sušenky, čokolády, zmrzlina, sýry a margarín, mohou obsahovat zakázané složky. Klobásy, polévky a další podobné

⁴ AL-ATRAQCHI, F. Halal Food Classification Under the Microscope. *Islamonline*.

⁵ SISTANI, A.: *A code of practice for muslims in the west* 396-400 s.

⁶ Taktéž.

potraviny také obsahují tyto přísady, ale na etiketě nejsou jasně uvedeny. Mnoho potravinářských výrobků, jako je chléb a další pekařské výrobky, nemusí mít označení složení vůbec. Pro muslimské spotřebitele je tedy prakticky nemožné mít jistotu, že zdánlivě povolené potraviny nabízené v obchodech skutečně neobsahují zakázané přísady. A tak je velice obtížné vybrat si na západních trzích potraviny, které by neobsahovaly přísady pocházející ze zakázaných látek. Například, i když v pokrmu není vepřové maso, nemusí to nutně vždy znamenat, že želatina, emulgátory, jedlé tuky, stabilizátory a další přísady používané při přípravě pokrmů nepocházejí z vepřových tkání, krve a dalších zakázaných produktů.⁷

2.1 Halál certifikace

V mnoha státech, ve kterých se vyskytují muslimské minority, najdeme mnoho řetězců prodávajících produkty s „*halál*“ certifikací.⁸ Někteří výrobci potravin a maloobchodníci se sídlem v nemuslimských zemích si začali uvědomovat potenciál muslimů a jejich požadavky na domácím i zahraničním trhu, a tak restaurace jako např. KFC, McDonald's, Nando's, Pizza Express a Subway v současné době začaly podávat „*halál*“ jídla i v některých nemuslimských zemích.⁹

V Evropě lze získat certifikaci od organizace ECC Halal, což je nezávislé evropské certifikační centrum se sídlem v Rotterdamu v Nizozemsku.¹⁰ V Americe díky většímu zastoupení muslimů ve společnosti se vyskytuje více důvěryhodných organizací poskytujících „*halál*“ certifikaci, jako například HFSA¹¹ (Halal food standards alliance of America) a IFANCA. V České

⁷ Vlastní poznatky.

⁸ SISTANI, A.: *A code of practice for muslims in the west*. 396-400 s.

⁹ SHIRAZI, F.: *Brand islam: the marketing and commodification of piety*. 44 s.

¹⁰ European Certification Centre for Halal. *ECC: Halal Certification*.

¹¹ Halal Certification for All Industries. *Halal Food Standards Alliance of America*.

republiky je možné certifikát získat například od Muslimské obce v Praze nebo od společnosti Certvalue.¹²

Produkty „*halál*“ rychle začaly získávat celosvětové uznání jako nové měřítko pro bezpečnost a zajištění kvality. Produkty, které jsou vyráběny s certifikací „*halál*“, jsou snadno přijatelné pro muslimské spotřebitele i spotřebitele z jiných náboženství. Toto rozhodnutí je způsobeno konceptem prospěšnosti „*halál*“, který zahrnuje nejen požadavky islámského práva šari‘a, ale také různé hygienické a bezpečnostní aspekty. Norma klade důraz na zdroje „*halál*“ potravin, které zahrnují živočichy (suchozemské i vodní), rostliny, houby, mikroorganismy, přírodní minerály, chemikálie a nápoje. Požadavek na geneticky modifikované potraviny je normě rovněž zahrnut.¹³ Kromě toho norma také zdůrazňuje, že potraviny jsou bezpečné a nejsou jedovaté, omamné a zdraví nebezpečné. Norma by měla rovněž stanovit požadavky nejen na porážku drůbeže a přežvýkavců, ale také na způsoby šetrného chování ke zvířatům. Požadavky „*halál*“ pokrývají všechny aspekty přípravy, zpracování, balení, distribuce a všech souvisejících procesů. Jakékoli zařízení, u kterého se zjistí, že je v kontaktu nebo je kontaminováno ne-*halál* materiály, musí být vyčištěno v souladu s požadavky.¹⁴ Ukládá povinnost fyzicky oddělit „*halál*“ od činností výroby, přípravy a manipulace, které nejsou „*halál*“. Oddělení je také použitelné pro skladovací činnosti, kde mají být „*halál*“ produkty označeny, aby nedošlo k jejich smíchání s produkty, které „*halál*“ nejsou.¹⁵ V „*halál*“ potravinách čistota a hygiena velmi úzce souvisí s bezpečností potravin. Toto je důležitý předpoklad „*halál*“ certifikace a požadavek se vztahuje i na osobní hygienu, oblečení, vybavení a pracovní prostředí. Díky certifikaci jsou výrobci povinni jednat zodpovědně, aby zachovali „*halál*“ status potravin, které vyrábějí. Výrobci musí zajistit ve všech fázích výroby, že použité suroviny, zařízení, nástroje a materiály nesmí být tzv.

¹² DVOŘÁK, J. *Analýza tržní příležitosti pro produkty halal ve vybraném internetovém obchodě.*

¹³ IRFAN, H. The halal meat industry: wasy our eid sheep really halal? *IslamOnline.*

¹⁴ DVOŘÁK, J. *Analýza tržní příležitosti pro produkty halal ve vybraném internetovém obchodě.*

¹⁵ RAHMAN, M.: *Food safety issues in Islam.*132-145 s.

„*nadžis*“ (نجس) neboli nečisté či smíšené s jakoukoliv nečistou, přísadou nebo předmětem¹⁶

Otázka „*halál*“ potravin je pro muslimy delikátní, citlivá a vážná záležitost. Certifikace „*Halál*“ říká muslimům, že složky a výrobní metody produktu byly testovány a prohlášeny za přípustné certifikačním orgánem. Nejenže to pomůže posílit důvěru muslimských spotřebitelů, že potraviny a produkty, které kupují, jsou nejen „*halál*“, ale také hygienické. To také umožňuje firmám exportovat produkty do většiny zemí Středního východu a zemí jihovýchodní Asie. Zajištění „*halál*“ produktů vyžaduje kontrolu na používání některých materiálů a přísad.¹⁷

2.2 Maso a masné výrobky

Pro muslimy žijící na západě není problém nekonzumovat jasně zakázaná zvířata – např. vepřové. Problém jsou povolená zvířata, která nemusela být zabita odpovídajícím způsobem nebo zakázané suroviny, které mohou být skrytě obsaženy ve výrobcích.

Nejčastějším problémem, s jakým se muslimská komunita na západě či v jiných nemuslimských zemích setkává, je maso, které bylo získáno „*halál*“ způsobem. Rituální porážka neboli „*dhabiha*“ (ذبيحة) se provádí tak, že způsobilý člověk (Podle některých „*fatew*“ musí být zvíře zabito konkrétně muslimem; jiné „*fatwy*“ to však zpochybňují a rozhodly, že podle verše 5:5 Koránu, který zní: „*Dnes jsou vám dovoleny výtečné pokrmy; jídla těch, jimž dostalo se Písma, jsou vám též dovolena a pokrmy vaše jsou zase dovoleny jim...*“ je dovoleno konzumovat zvíře, je-li správně zabit lidmi Knihy).¹⁸ zvíře poráží takovým způsobem, že by mělo být položeno na zem směrem ke „*Ká'bě*“ (الكعبة)¹⁹ a zabito podříznutím hrdla s nabroušenou čepelí, při kterém dojde k přetnutí tepny, jež

¹⁶ Požadavky halal a certifikace halal. *PotravinyInfo*.

¹⁷ Taktéž.

¹⁸ Maso porážené křesťany. *E-Islam*.

¹⁹ Ká'ba je nejposvátnějším místem islámu.

zásobuje mozek krví, a měl by u toho přednést „*basmalu*“ a „*takbír*“ (بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهِ الْأَكْبَرِ). Zvíře nesmí trpět. Nesmí vidět čepel. Nesmí vidět ani cítit krev z předchozí porážky. Zvívata určená k jídlu nesmí být zabita omráčením nebo zásahem elektrickým proudem a tímto se právě islámská rituální porážka zcela liší od jiných „západních“ metod.²⁰ Po podříznutí bývá zvíře pověšeno na zadní nohy kvůli důslednému vykrvácení, protože jak bylo výše uvedeno, tak krev je pro muslimy nečistá. V případě, že dojde k usmrcení zvířete jinak než podříznutím, je maso považováno za znehodnocené a nečisté.²¹ Když si tedy muslim přeje dat jídlo v restauraci, nebo nakoupit potraviny v supermarketu či kdekoliv jinde tak stojí před problémem, zda je toto jídlo přípustné a čisté.²²

V tomto případě může muslim daný problém řešit různými způsoby, protože zde existuje několik pravidel, týkajících se toho, od koho je možné nakoupit či konzumovat masné výrobky a pokrmy připravené z masa. K těmto možnostem patří např. nákup všech druhů „*halál*“ masa od jakéhokoliv muslimského obchodníka. Maso od tohoto prodejce je považováno za „*halál*“, i když prodejce může patřit k myšlenkovému proudu, který má jiné podmínky pro porážku než nakupující, pokud existuje možnost, že zvíře bylo poráženo v souladu s všeobecnými podmínkami porážky.²³ Jako další možnost může být nákup a konzumace jídel od tzv. „*ahl al-kitáb*“. Vzhledem k tomu, že od vzniku islámu se dle sunny vyznavači monoteistických náboženství (křesťané, židé) označují jako „*ahl al-kitáb*“ (اهل الكتاب), neboli lidé knihy, tak jsou rituálně čisti a tím pádem mnoho problémů týkajících se jídel je zde vyřešeno.²⁴ Západní země jsou převážně křesťanské a tím pádem muslimové na základě Transvaaldské fatwy mohou jíst jídla připravena lidmi ze skupiny „*ahl al-kitáb*“ i když porážka nebyla provedena „*halál*“ způsobem, pokud si jsou jisti, že připravený pokrm neobsahuje žádnou

²⁰ IRFAN, H. The halal meat industry: wasy our eid sheep really halal? *IslamOnline*.

²¹ SHIRAZI, F.: *Brand islam: the marketing and commodification of piety*. 44 s.

²² IRFAN, H. The halal meat industry: wasy our eid sheep really halal? *IslamOnline*.

²³ SISTANI, A.: *A code of practice for muslims in the west*. 396-400 s.

²⁴ SOBOTKOVÁ, V. a J. PĚCHOTA. *Židé v islámu*. 17-21 s.

přísně zakázanou surovinu.²⁵ Pro muslimy je tedy přípustné jíst z jejich jídel a nakupovat jejich masné výrobky bez ohledu na to, zda se ho dotkli holýma rukama či ne.²⁶

Další kategorií jsou vodní živočichové, zde se někdy pravidla v této kategorií mezi jednotlivými muslimskými skupinami liší. Všechny ryby a mořské plody jsou sunitskými muslimy považováni za „*halál*“. Jedinou podmínkou je, že muslim by si měl být také jistý, že ryba po ulovení a vytažení z vody byla živá nebo že uhynula, až když byla v rybářské síti. Tedy, aby se ryba stala „*halál*“, není nutné, aby byl rybář muslim nebo vyslovoval jméno Alláha. Pokud tedy nemuslim chytí rybu a přinese ji živou z vody nebo zemře po chycení do rybářské sítě nebo vlascem, je dovoleno ji jíst.²⁷ Tato podmínka je ale splněna ve skoro všech zemích světa, protože aplikovaná univerzální metoda v rybolovu zajišťuje, že ryba vyleze z vody živá nebo uhyne po zachycení do rybářské sítě. Na základě toho je přípustné jíst rybu, kterou člověk dostane od nemuslima, stejně jako když ji získá od muslima, bez ohledu na to, zda je konzervovaná nebo nekonzervovaná. Samozřejmě i zde najdeme nějaké výjimky, a to konkrétně u následovníků šíitského islámského směru, kdy se k těmto podmínkám přidává i další podmínka a to, že „*halál*“ ryba by měla být jen šupinatá nikoliv kožovitá. Veškeré kožovité ryby jsou pro šíité považovány za zakázané.²⁸ Šíitští muslimové také do kategorie zakázaných zařazují i měkkýše a všechna obojživelná zvířata, šneky a raky.²⁹ Pro sunitské muslimy hanafijské právní školy jsou naopak měkkýši (jako např. chobotnice) označovány za „*makrúh*“³⁰ (مكروه), což znamená, že i když pozření měkkýšů není přímo „*harám*“, tak by se jim měli hanafijští muslimové vyhnout.

²⁵ KONDRYS, J.: *Muhammad Abduh – islámský modernismus a snahy o náboženskou reformu v Egyptě*. 52-55 s.

²⁶ SISTANI, A.: *A code of practice for muslims in the west*. 396-400 s.

²⁷ Seafood. *IslamOnline*.

²⁸ SISTANI, A.: *A code of practice for muslims in the west*. 396-400 s.

²⁹ Taktéž.

³⁰ Jeden z 5 stupňů zákazu v islámském právu.

³¹ To jsou obecná nařízení právních škol, která lze snadno a bez komplikací dodržovat i v nemuslimských zemích.

K dalším vodním živočichům patří žáby, v několika nemuslimských státech se mohou vyskytovat pokrmy připravované z žab, jako např. žabí stehýnka. V Evropě se ovšem žabí stehýnka jedí zejména ve Francii, ve které se mimo to vyskytuje početná muslimská minorita. Mnoho islámských učenců prohlásilo žáby za „*harám*“. Lze to dokázat tím, že Prorok Mohammed (nmAž) doporučil svým následovníkům, aby žáby nezabíjeli.³² Ne vždy ale názory islámských učenců jsou jednotné, protože existuje názor některých málikovských učenců, že se smí jíst pouze zelená žába, která se běžně vyskytuje na rýžových polích.³³ V každém případě, z důvodu opatrnosti, se muslimové mohou snadno konzumaci žab vyhnout.

Muslimové mohou také jíst maso z ulovených divokých zvířat jako jsou ptáci, jelení, divocí králíci atd. v případě že je nelze snadno chytit a porazit je obvyklým „*halál*“ způsobem. Pro lov těchto zvířat ale existuje řada podmínek, které je nutné následovat. Lov musí vykonat plně způsobilý člověk, který vysloví jméno Alláha s nabitou loveckou zbraní, lovecká zbraň musí zabít svou ostrostí jako šíp nebo kulka. Maso menších zvířat, kteří byli zabití čímkoliv jiným jako je např. kámen není dovoleno jíst, pokud se nepodaří dříve zvíře porazit „*halál*“ porážkou dřív, než zemře. Následná porážka se vykoná i v případě že zvíře je stále naživu i po zasáhnutí loveckou zbraní.³⁴

V nemuslimských zemích, kvůli nedostatku „*halál*“ masa, se mnoho muslimů cítí pohodlně nakupovat košer potraviny, protože věří, že košer maso je považované za „*halál*“, jelikož jak židovské, tak i islámské zákony zakazují konzumaci masa nebo část těla prasat, hmyzu, hlodavců (krys) a jakékoli jídlo,

³¹ Halal as a religious norm for food. *Alimentarium*.

³² STEWART, J. List of Halal Seafood and Haram Seafood According To Islam. The islamic information. *All about islam*.

³³ CLARKE, A. Are frogs halal? *The Halal Life*.

³⁴ Hunting according to Islamic Law. *New muslim guide*.

keré je jedovaté nebo bezprostředně škodlivé pro lidské tělo. Také židovské předpisy „*kašrut*“ stravy jsou v několika aspektech striktnější než „*halál*“ strava a tím pádem se muslimové nebojí, že by košer potraviny obsahovaly zakázané a muslimům nepřípustné potraviny.³⁵

2.3 Výtažky z masa

Když se řekne „*halál*“ jídlo, většina lidí si představí pouze masné výrobky. Muslimové však musí zajistit, aby i všechny další potraviny, zejména zpracované potraviny, léčiva a nepotravinářské zboží, jako je např. i kosmetika, byly také „*halál*“. V mnoha situacích tyto produkty často obsahují vedlejší živočišné produkty nebo jiné přísady, které nejsou přípustné pro muslimskou konzumaci.³⁶ Islámská pravidla doporučují identifikovat tyto výrobky a vyhýbat se potravinám se zakázanými přísadami. Protože se často stává, že i když v pokrmu není vyloženě zakázaný prvek jako je např. vepřové maso, tak to neznamená, že pokrm nutně nemusí obsahovat zakázané produkty.³⁷

Nejčastější přísadou, se kterou muslimové bojují, je želatina, která je obsažená ve spoustě jak balených potravinových produktů, tak i v hotových pokrmech. Želatina, bezbarvá potravinová složka bez chuti, získaná z kolagenu odebraného z částí těl zvířat (zvířecí kosti, chrupavky a kůže) se běžně používá jako želírující činidlo v potravinách.³⁸ Nejčastější želatinou, kterou najdeme v potravinách, je želatina vyráběná výhradně z vepřového masa. V menším rozsahu najdeme i např. hovězí želatinu, která je na rozdíl od vepřové pro muslimy přijatelná. Výrobků obsahujících vepřovou želatinu je mnoho, najdeme ji např. ve sladkostech jako jsou různé želé bonbony, želatinu obsahuje i „*marshmallow*“. Najdeme ji také v hotových produktech jako jsou různé dezerty a dorty, a to

³⁵ QADHI, Y. Is Kosher Meat Halal?: A Comparison of the Halakhic and Shar'i Requirements for Animal Slaughter. *MuslimMatters*.

³⁶ RAHMAN, M. Mufizur. *Food safety issues in Islam. Health, Safety and Environment*. 132-145 s.

³⁷ Taktéž.

³⁸ ZIN, Z., Norizah S., Khairi Z. a Siti J. *Halal and Non-Halal Gelatine as a Potential Animal By-Products in Food Systems*.

převážně v ovocných řezových dortech nebo i v krémech, které bývají nedílnou součástí mnoha dortů.³⁹

Dnes se muslimové mohou těmto „zakázaným“ prvkům a přísadám lehce vyhnout, a to díky různým příbalovým letáčkům, potravinových etiket či seznamech složení potravin. V tomto případě muslim sleduje buď přesné složení potravin, ve kterém je napsáno, zda produkt obsahuje nějaké vepřové přísady obsahující vepřové prvky. To lze najít sledováním e-kódu, který označuje přidané látky. Samozřejmě můžeme najít několik desítek zakázaných „ěček“ které jsou obsažené v potravinách, ale mezi nejhlavnější, na které si dávají muslimové pozor, jsou: E120 – kyselina karmínová (tento produkt obsahuje červené barvivo a získané ze samic hmyzu), E441 – želatina, která je, jak již bylo zmíněno, odebíraná z části zvířat a z 80 % to bývá z prasete, E542 – jedlý fosfát, který se vyrábí ze zvířecích kosti, a E904 – šelak, který se získává z pryskyřičného výměšku hmyzu.⁴⁰

Existují určité neshody ohledně dalších potravinářských přídatných látek, (např. glutamát sodný – MSG), které mohou ve výrobním procesu používat enzymy odvozené z vepřového tuku. Samozřejmě těmto i ostatním přídatným látkám se muslim může vyhnout při nákupu potravin, ale při stravování v restauraci je jen těžko odhalí, protože obvykle nejsou uvedeny na jídelních lístcích restaurací.⁴¹

Muslimové také obvykle bojují a jsou skeptičtí ohledně stravování se mimo svého domova. V restauracích někdy nepoznáte, jestli maso, které bývá součástí některých jídel, není vepřové. Můžeme se s tím setkat například u špaget a lasagní, kde mnoho restaurací přidává jako ingredienci do pokrmu směs hovězího a vepřového masa, nebo může být do omelety přidána šunka či slanina. Není možné zjistit, zda není jídlo usmažené ve stejném oleji, kde se smažily i vepřové produkty.

³⁹ ZIN, Z., Norizah S., Khairi Z. a Siti J. *Halal and Non-Halal Gelatine as a Potential Animal By-Products in Food Systems.*

⁴⁰ KHAN, M. E – numbers & Pig Fat. *Halal In Japan Blog.*

⁴¹ ZIN, Z., Norizah S., Khairi Z. a Siti J. *Halal and Non-Halal Gelatine as a Potential Animal By-Products in Food Systems.*

V západních zemích se některé výrobky jako je slanina berou jako samostatný živočišný produkt, ne produkt z vepřového masa, a tak při objednání jídla bez vepřového masa, zákazníkům není oznámeno, že se v jídle vyskytuje i slanina. V praxi to vypadá tak, že se muslimové zvláště zjišťují, jaké je přesné složení jednotlivých pokrmů. V některých restauracích je stále možnost výměny masa vepřového za kuřecí nebo hovězí, ale se smíšeným masem to bývá problém a muslim se většinou musí spokojit s vegetariánskou variantou.⁴²

Někteří muslimové se domnívají, že nejen konzumace, ale i prodej nebo manipulace s vepřovým masem jsou také zakázány, protože by se tím stali spoluviníky na hříších druhých. Proto bývá pro některé muslimy obtížné pracovat v nemuslimských řeznictvích.⁴³

2.4 Alkohol a lihové výrobky

Muslimové se nepotýkají jen s problémem týkajícím se jídla, ale je pro ně zde i další výzva, a to konkrétně alkohol a lihové výrobky. Alláh v Koránu jasně uvedl ve svém verši. *„Dotazují se tě na víno a na hru majsir. „V obou z nich je pro lidi hřích těžký i užitek, avšak jejich hřích je větší než užitek.“ A dotazují se tě na to, co mají rozdávat. Rci: „Přebytek!“ A takto vám Bůh objasňuje znamení – snad budete přemýšlet“* (Korán 2:219), že alkohol je zakázán a spadá do kategorie hříchu, pokud je konzumován úmyslně. Alkohol je v islámu zakázaný hlavně kvůli jeho škodlivým účinkům na tělo a mysl. Bůh muslimům zakázal vše, co škodí mysli, tělu a mizám síly. Nic z toho, co ubližuje člověku, není v islámu povoleno. Konzumace alkoholu také ztěžuje lidem rozlišovat mezi dobrem a zlem. Základ muslimské víry je založen na racionálních myšlenkách, dobrých úsudcích a intelektu.⁴⁴

⁴² Vlastní poznatky.

⁴³ Target shifts Muslims who won't ring up pork. *NBC Universal*.

⁴⁴ Why Muslims do not drink Alcohol. *Quranexplorer*.

Případná intoxikace by také narušila chod muslimských modliteb, které jsou vykonávány 5krát denně a muslim při jich musí být očištěn „*wudú'*“ (الوضوء). Tato očista představuje druh fyzické a duševní čistoty, muslim by měl být plně při vědomí. Modlitba muslima je také platná pouze na čistém místě bez veškerých nečistot, tím pádem i bez přítomnosti alkoholu. Tento zákaz neplatí jen pro „čistý alkohol“, ale platí i pro všechny formy alkoholických, omamných a nebezpečných nápojů. Do této kategorie patří i různé míchané drinky nebo i „*cidery*“ a nápoje i s minimálním obsahem alkoholu. Dnes hodně lidí v nemuslimských zemích nepovažuje nápoj za alkoholický, když obsahuje pouze např. 0,1% alkoholu. Toto pro muslimy ale neplatí a stále i s minimálním obsahem alkoholu jsou tyto nápoje považovány za zakázané „*harám*“.⁴⁵ Většina pozorných muslimů se také zdržuje konzumace potravin, které obsahují čistý vanilkový extrakt nebo sójovou omáčku, pokud tyto potraviny obsahují alkohol.⁴⁶ Někteří muslimští učenci zakazují i nealkoholické pivo z toho důvodu že i nealkoholická piva mají v sobě minimální množství alkoholu, protože během výrobního procesu je to nevyhnutelné. Také právo umožňuje výrobcům piva v USA tvrdit, že pivo neobsahuje alkohol, pokud obsahuje méně než jedno procento alkoholu.⁴⁷

Také existuje určitá debata o tom, zda se zákaz vztahuje i na pokrmy, ve kterých by se alkohol vyvařoval, protože se často sekáváme s podáváním různých druhů pokrmů, ve kterých je přidáno např. víno, jako jsou různé masové pokrmy a steaky, nebo pokrmy obsahující pivní extrakty. V tomhle případě je prakticky nemožné zkonsumovat jídlo, aby se člověk opil. Nicméně, mnoho muslimů věří tomu, že použití jakékoliv formy alkoholu bylo vždy zakázáno a odkazují se na tento verš z Koránu: „*Vy, kteří věříte! Nepřibližujte se k modlitbě, jste-li opilí, dokud nebudete vědět, co říkáte; a nekonejte ji, jste-li znečištěni polucí...*“ (Korán

⁴⁵ Vlastní poznatky.

⁴⁶ RAHMAN, M.: *Food safety issues in Islam*. 132-145 s.

⁴⁷ Non-Alcoholic Beer. *IslamOnline*.

4:43) kdy je přirovnaný stav po konzumaci těchto jídel k ospalosti a nebytí zcela 100 % vzhůru.⁴⁸

V nemuslimských zemích se alkohol do jisté míry přidává také do různých krémů, cukrovinek, čokolád, dezertů a moučníků.⁴⁹ V případě použití nějakých silných likérů jako je např. náplň do sladkostí, domácího cukroví nebo do nápojů je muslim dost snadno dle čichu nebo chutí pozná, např. v rumových kuličkách. Naopak jsou těžko rozpoznatelné, když se použijí jen jako „příchuť“ v malém množství do dezertu či jiných potravin jako např. v italském dezertu Tiramisu nebo v čokoládové tyčince Margot a dalších.⁵⁰ V takových případech je opět nutné pečlivě sledovat složení výrobku. U různých cukrovinek se muslimové mohou setkat také s produkty obsahující aroma s příchutí alkoholu, které nemá s alkoholem nic společného a jedná se pouze o bezalkoholového ochucení. V tomhle případě by se muslimové měli takovým produktům raději vyhnout, protože alkohol v nich není zcela nutný pro výrobu a je to spíš forma potěšení.⁵¹

Mnoho názorů se také liší v otázce použití různých ústních vod, které obsahují alkohol. Mnoho islámských právníků tyto ústní vody zakazuje z toho důvodu, že je velká šance, aby muslim omylem tekutinu spolkl.⁵² Dr. Muzammila Siddíqí, bývalý prezident Islámské společnosti Severní Ameriky (ISNA), říká, že je velice sporné a problematické, zda označit tyto výrobky za „*halál*“ či „*harám*“, a proto je lepší se jimi raději vyhnout. Vždyť dnes už ve světě existuje mnoho bezalkoholových alternativ pro orální produkty.⁵³ Pokud jsou „*harám*“ výrobky s alkoholem určeny ne ke konzumaci, ale k jinému účelu, je možno je použít, např. alkohol jako dezinfekci nebo k čištění.⁵⁴

⁴⁸ RAHMAN, M.: *Food safety issues in Islam*. 132-145 s.

⁴⁹ Taktéž.

⁵⁰ Vlastní poznatky.

⁵¹ WELTCH, Y. Is Using Rum/Beer in Cakes Permissible If It Does Not Intoxicate? *The Global Islamic Seminary*.

⁵² Is it okay to use dental products, such as mouthwash and toothpaste, that contain alcohol?. *Al-islam*.

⁵³ Using Products Containing Alcohol. *IslamOnline*.

⁵⁴ RAHMAN, M.: *Food safety issues in Islam*. 132-145 s.

2.5 Léky a lékařské výrobky

Často se také muslimové setkávají v nemuslimských zemích s různými druhy léků, které obsahují želatinu nebo i alkohol, jako např. želatinové tobolky či různé sirupy proti kašli. Tím pádem dle islámu by tyto léky měli být „*harám*“, pokud je tato želatina zvířecího původu, a to konkrétně z vepřové želatiny. Tady se ale někdy sedáváme s rozporem několika názorů muslimů. Dle hanafijské islámské právní školy je veškerá želatina považována za zakázanou a veškeré prvky obsahující želatinu jsou „*nadžis*“ (نجس) neboli nečisté.⁵⁵ Hanafijští právníci však udělili výjimku v případě užívání nečistých a nezákonných látek pro lékařské účely, pokud jsou splněny určité podmínky. Hanafijský právník, imám al-Haskafí říká: „*že mnoho učenců se liší v názoru na používání harám medicace. Všeobecný názor je, že i když je používání „harám“ léků zakázané, existuje pro tento případ výjimka, a to, že je přípustné konzumovat léky obsahující zakázané prvky, v tom případě, že se o léku bude vědět, že je účinný a nebude existovat žádná jiná rozumně dostupná alternativa. Na toto stanovisko se vztahuje fatwa.*“ (Durr al-Mukhtar, 1/210).⁵⁶ V praxi a dle této „*fatwy*“ dnes mnoho muslimů neřeší formy léku z islámského hlediska, ale hlavně z důvodu zdravotního cíle v případě nedostupnosti jiné alternativy.⁵⁷

2.6 Stravovací návyky

Kromě povolených a zakázaných potravin mají muslimové i několik dalších drobných stravovacích návyků. Muslimové jedí vždy pravou rukou. V islámu se většina každodenních úkonů dělá pravou rukou, a naopak levá ruka je ruka satana, a tak tím pádem všichni muslimové jsou povinni jíst jídlo pravou rukou, aby se odlišili od satana, který jí levou rukou, a aby ctili pravou ruku nad levou. V hadísech od al-Buchářího se píše, že Umar ibn Salamah vyprávěl, že prorok

⁵⁵ AL-KAWTHARI, M. Is it okay to take Medicines with Gelatine?. *IslamQA*.

⁵⁶ Taktéž.

⁵⁷ Vlastní poznatky.

Mohammed (nmAž) řekl: „Ó mladý hochu, řekni jméno Alláha a jez pravou rukou a jez z toho, co je ti nejbližší“. Dle sunny vyplývá, že prorok Mohammed (nmAž) používal svou pravou ruku pro svou očistu a jídlo a jeho levá ruka byla pro použití toalety a všeho, co bylo špinavé. Samozřejmě existují výjimky k používání pravé ruky, pokud muslim fyzicky nemůže používat pravou ruku, např. při zranění je přijatelné, aby použil ruku levou. Být levákem není považováno za přijatelný důvod k tomu, aby jedl levou rukou, a tak mnoho muslimských leváků jí normálně pravou ruku.⁵⁸

Pro muslimy je snadné praktikovat tyto stravovací návyky i v nemuslimských zemích a často se nesečkávají s žádnými bariérami v těchto věcech. To se ale mění v případě, že by tyto návyky chtěly praktikovat děti. Problém vzniká zejména ve školních jídelnách, a to obzvláště ve státech s minimální muslimskou komunitou, především v Evropě. V Evropě se totiž dle etikety drží vidlička zásadně v levé ruce a nůž v pravé, a to představuje problém pro muslimy, kteří musí vidličku držet v pravé ruce, protože právě vidličkou se dává jídlo do úst. Muslimské děti s tímhle stylem bojují, protože v praxi to vypadá tak, že jsou zvyklé z domova jíst pravou rukou, ale když to chtějí používat ve škole, nastává moment, kdy dohlížející učitelky či školní vychovatelky často dětem automaticky zabraňují držet vidličku v pravé ruce a požadují od nich, ať jedí „správnou“ formou evropského stylu a snaží se naučit je „lepší“ stravovacím návykům. To hodně ovlivňuje především děti prvního stupně, kdy ještě nejsou schopné rozlišovat mezi správným a špatným a neuvědomují si tyto drobné rozdíly v náboženství.⁵⁹

Muslimové také dodržují půst (jeden z pilířů v islámu) během měsíce „*Ramadán*“. Tehdy je zakázáno od úsvitu do soumraku jíst, pít, kouřit a zakázán je také sexuální styk.⁶⁰ Půst je také nástrojem k tomu, aby si bohatší rodiny

⁵⁸ The Significance of Doing Things with Right Hands. *IslamOnline*.

⁵⁹ Vlastní poznatky.

⁶⁰ ABD AS-SATTÁR, F. Postní měsíc Ramadán. *Islamweb*.

uvědomily, jaké to je pocítit hlad a mohly se vcítit do chudých lidí. Půst jsou povinni dodržovat duševně a tělesně zdraví dospělí muslimové. Nemusí dodržovat děti, těhotné a kojící ženy, starci, lidé na cestách a nemocní. Děti si pak na půst zvykají postupně.⁶¹ Často se muslimové žijící mimo muslimské země setkávají s otázkami ohledně jejich schopnosti postit se, a to hlavně u mladistvých a dětí ve školách, jako například: „Nemůžeš pít ani vodu? Jak to zvládáš? A co se stane, když budeš jíst?“⁶² Protože je obtížné praktikovat jakoukoliv sportovní činnost bez jakéhokoli zdroje energie, jsou například děti ve školách omluveni z hodin tělesné výchovy.⁶³ Žít mimo muslimskou zemi nebrání muslimům v dodržování půstu jak o „*Ramadánu*“, tak i v dalších dnech. Muslimové normálně drží půst a žijí svůj každodenní život jen s tím rozdílem, že jíst mohou až po západu slunce.⁶⁴ Některé muslimské komunity mohou čelit překážkám se západem slunce, a to především v oblastech které jsou příliš daleko od severu a nezapadá v nich slunce jako např. v Norsku za polárním kruhem. V tomhle případě se muslimové řídí časem, a nikoliv západem slunce, kdy půst přerušují buď podle nejbližší muslimské oblasti kde slunce skutečně zapadlo nebo se řídí podle časového rozvrhu v Mekce. Muslimové následují toto časování, protože v Mekce mají velmi stabilní časy pro východ a západ slunce, takže modlitby a půst jsou tím pádem docela vyvážené.⁶⁵

Praktikování islámského životního stylu v nemuslimských zemích je pro muslimy někdy obtížné, a to obzvlášť při uplatňování svých náboženských hodnot. Totéž platí o kulturních a náboženských rozdílech, muslimové denně čelí potížím při jídle, pití, modlitbě nebo i při výchově svých dětí. Z výše uvedeného vyplývá, že dodržování muslimských zvyklostí v nemuslimských zemích je komplikované, obzvlášť v zemi, jako je Česká republika, kde není velká muslimská komunita. Jíst v restauracích je obtížné, nakupování ve speciálních obchodech je ekonomicky

⁶¹ SHOAIIB, M. About Ramadan: Interesting Facts to Know about Ramadan. *IslamOnline*.

⁶² Vlastní poznatky.

⁶³ ZAJÍČKOVÁ, J. *Stravovací zvyky ve vybraných náboženstvích*.

⁶⁴ Vlastní poznatky.

⁶⁵ HANNUN, M. How to Fast for Ramadan in the Arctic, Where the Sun Doesn't Set. *The Atlantic*.

mnohem náročnější než nákup v běžných obchodech., někteří se potýkají i s nedostupností takového obchodu. Není proto divu, že mnozí nedodržují důsledně nebo vůbec.⁶⁶

Dnes vidíme, že největší uplatňování islámských pravidel je v zemích, ve kterých je velká muslimská komunita, např. v USA, UK, Francii či Německu, protože zde existují různé zdroje „*halál*“ produktů jako jsou supermarkety, trhy, či restaurace a tím pádem pro ně není obtížné implementovat islámské stravovací zákony.⁶⁷ Zatímco v zemích, ve kterých je minimální muslimská komunita jako je např. Česká republika, existují různé překážky s uplatňováním práva šarí‘a kvůli nedostatku zdrojů nabízejících „*halál*“ produkty a téměř s absencí „*halál*“ restaurací. Uplatňování „správných“ stravovacích pravidel se pak pro ně stává těžším.⁶⁸

⁶⁶ Vlastní poznatky.

⁶⁷ *Europe Halal Food & Beverage. Market Outlook.*

⁶⁸ Vlastní poznatky.

3. RODINNÉ PRÁVO

Rodinné právo je jejich důležitá součást muslimského stylu života a islámského práva, zahrnuje pokyny ohledně manželství, narození dítěte, smrti a mnoha dalších záležitostí každodenního života. Poukážeme na ně a objasníme je v této kapitole.

3.1 Manželství

Předmanželské vztahy jsou běžnou věcí v nemuslimských západních zemích a jsou brány jako samozřejmost tohoto života. Mladí muslimové se v této otázce ale dostávají do různých situací, které jsou v rozporu s islámem, protože v islámu jsou jakékoliv předmanželské vztahy zakázány a striktně trestány. Z toho důvodu jsou veškeré předmanželské romantické představy mladých muslimů nábožensky a společensky nepřipustné.⁶⁹ Tyhle pravidla muslimové dodržují i v nemuslimských zemích, kdy jsou k tomu někdy nuceni hlavně v životě uvnitř muslimské komunity, neboť komunita nepřijímá jakékoliv formy společného bydlení a také jakýkoliv fyzický vztah před uzavřením sňatku. Samozřejmě to neplatí pro všechny, jelikož se v „západním“ světě můžeme setkat s muslimy, kteří nejsou obklopení muslimskou společností a žijí „volnější“ styl života bez striktních pravidel.

Specifikou islámu je domluvený sňatek, který působí v jiných kulturách poněkud zvláště. Mezi muslimy se říká že domluvená manželství se ukazují jako úspěšnější a trvalejší než romantické typy námluv.⁷⁰ Muslimové v muslimské společnosti věří že při domluveném sňatku se zohledňuje více objektivně a zkušeně kompatibilita páru, neboť pouhá fyzická přitažlivost může vést ke špatnému výběru. Láska zaslepuje lidi do té míry, že přehlížejí potenciální problémy ve vztahu. Jedno arabské přísloví říká: „*Láska je slepá, dělá z cukety*

⁶⁹ Is Sex Permissible Before Marriage?. *IslamOnline*.

⁷⁰ Vlastní poznatky.

okru“⁷¹. V muslimské společnosti se věří, že takto vytvořený pár má větší šanci na spokojený společný život než manželství vytvořené na základě romantické lásky bez skutečných kompatibilních hodnot.⁷²

Uzavření manželského svazku pro muslimy na území nemuslimských zemí nabírá zcela jiné rozměry a postupy než sňatky, které jsou uzavřené v muslimských zemích. Pro islámský sňatek se vyžadují minimálně dva svědci. Tito svědci nejsou ani svědci snoubenky, ani svědci snoubence, jsou tam, proto, aby dosvědčili platnost sňatku daného páru. Svatební obřad je právní a veřejný akt. Podle islámského práva šarí‘a musí být pro každý důležitý právní úkon dva svědci. Obřad neboli „*Nikáh*“ (النكاح) proto musí proběhnout nejméně před dvěma svědky, ale doporučuje se, aby se obřadu zúčastnilo více lidí, aby co nejvíce lidí vědělo, že daný muž a žena jsou spojeni zákonným sňatkem. Podle islámu svatební obřad může provést kterýkoli muslim, ale v muslimských zemích, aby svatební smlouva byla skutečně seriózní, jsou k tomu úředně oprávněny některé osoby, které mají právo provést obřad a zaznamenat ho do matriky. Těmto osobám se říká „*mádhún šar‘i*“ (مأذون شرعي) nebo „*qádi*“ (قاضي).⁷³

V nemuslimských zemích se proces islámského sňatku liší podle velikosti muslimské komunity. Ve státech, kde je velká muslimská minorita jako je např. Spojené státy a Kanada, se většinou vyžaduje, aby svatební obřad provedl duchovní (imám) islámského centra nebo nějaká jiná osoba z islámského centra, která je k tomu oprávněna. Také se vyžaduje, aby pár nejdříve požádal příslušné orgány o povolení k uzavření náboženského sňatku, který je právoplatný v dané zemi. Při svatebním obřadu toto povolení podepíše dva svědci a následně se odešle na matriku a matrika poté vystaví oddací list. Bez tohoto oddacího listu není sňatek v USA a Kanadě legální.⁷⁴

⁷¹ Druh zeleniny, který je velmi rozšířený na blízkém východě.

⁷² Islam's Stance on Love and Marriage. *IslamOnline*.

⁷³ MUZAMMIL, S. Sňatek dle islámských pravidel. *Islamweb*.

⁷⁴ Taktéž.

Ve Francii a jiných státech je nejprve nutné absolvovat občanský obřad na radnici. Muslim, který je oprávněný k provedení islámského svatebního obřadu, se musí ujistit, že pár už má civilní oddací list vydaný matrikou, jinak mu hrozí pokuta nebo vězení, pokud by takový pár oddal.⁷⁵ Pouze náboženský sňatek není uznán také muslimům ve Velké Británii bez ohledu na hybridní legální systém „angrezi shari‘a”, ve kterém dochází k veřejnému akceptování oficiálního britského legálního systému, ale neoficiálně bývá uplatňováno muslimské právo tzn. adaptaci islámských pravidel na britské civilní právo.⁷⁶ V České republice a na Slovensku, i když to není zákonem dané, tak samotné mešity či islámské nadace požadují předchozí oficiální sňatek k tomu, aby pár mohly následně oddat podle islámských pravidel.⁷⁷

Unikátním případem je Austrálie, která se nijak neliší ve většině případu od aplikace islámské jurisprudence menšin ve Spojeném království, ale pravidla uzavření islámského sňatku jsou poněkud odlišné. V Austrálii je manželství regulováno zákonem o manželství z roku 1961, který umožňuje muslimům uzavřít jen jeden právoplatný sňatek dle islámského práva a zároveň i podle australského zákona. K uzavření tohoto sňatku je potřeba, aby oddávající imám byl kvalifikován a registrován u australské vlády, ten pak a na základě určených podmínek manželům vydá legální oddací list. V tomhle případě není potřeba, aby muslimové v Austrálii absolvovali „dvojitý obřad“.⁷⁸ Zatímco muslimové v dalších státech, mezi které patří např. i Spojené království, musí nejdříve uzavřít sňatek podle islámských zvyklostí a práva, kdy obřad provádí ověřená osoba z místního muslimského centra či svazu. Po uzavření tohoto sňatku neboli „*Nikáh*“, obdrží pár náboženský manželský certifikát. Pár se poté musí znovu uzavřít civilní obřad na radnici nebo příslušném úřadu, jinak je sňatek považován za neplatný.⁷⁹

⁷⁵ MUZAMMIL, S. Sňatek dle islámských pravidel. *Islamweb*.

⁷⁶ SOBOTKOVÁ, V. *Islámské rodinné právo šaría ve Velké Británii*. 44-47 s.

⁷⁷ VĚTROVEC, A. Jak uzavřít islámský sňatek v podmínkách České Republiky?. *E-islam*.

⁷⁸ BLACK, A. *Legal recognition of Sharia law?*. 64-67 s.

⁷⁹ FAIRBAIRN, C. *Islamic marriage and divorce in England and Wales*. *House of commons library*.

Někteří muslimové se těmito postupy neřídí, říkají, že k islámskému sňatku nejsou potřeba papíry. Takový sňatek je pak ale z pohledu práva nemuslimské země nelegální a neprávoplatný. Většinou tím trpí muslimské ženy, neboť rozvod takového sňatku je snadný, de facto neproběhne, muž pouze ženu opustí. Žena neví, jak má dále postupovat, kde má zoficializovat rozvod a kde požádat o výživné pro děti. Pokud se obrátí na místní soud, zjistí, že podle místních zákonů není vdaná, protože nemá žádné platné doklady. Žena pak jde do islámského centra a tam jí řeknou, že pro ni nemohou nic udělat, protože právo rozvést nebo nařídit výživné mají jen soudy dané země. Mnozí islámští právníci proto doporučují, aby muslimové v nemuslimských zemích přísně dodržovali místní zákony. Je tedy velmi důležité sňatek zaregistrovat.⁸⁰

Ve většině západních států je zvykem, že si nevěsta po uzavření manželství přijme manželovo příjmení. Tento akt změny nevěstina příjmení na manželovo je v islámu zakázán a jedná se o hřích, ba dokonce o těžký hřích, neboť spadá do připisování se jinému než vlastnímu rodnému otci, což je v Sunně odsuzováno nejsilnějšími zákazy, coby forma popírání Božího dobrodiní vůči člověku a nároků otce vůči svému dítěti. Abú Hurejrá⁸¹ uvádí, že Posel Boží (NmAž) pravil:⁸² „*Nezříkejte se svých otců. Kdo se zřekne svého otce, toto je čin nevíry.*“ (Al-bucháří: Sahíh – 6768). Mimo jiné jde též o napodobování nevěřících, což vznešený Alláh jasně zakázal, je to napodobování nevěřících v jejich přesvědčeních a zvyklostech pro nespecifických.⁸³ Navíc žena může ovdovět či se může i dle islámu dát rozvést a potom se znovu provdat za jiného muže. Má si potom znovu měnit příjmení na příjmení svého současného manžela? Navíc s otázkou rodové linie v islámském zákonodárství souvisí i otázka vyživovací povinnosti, dědictví a konceptu mužského příbuzného, za něhož se žena nemůže provdat, ale se kterým může zůstat o samotě či se před ním nemusí zahalovat. Z

⁸⁰ MUZAMMIL, S. Sňatek dle islámských pravidel. *Islamweb*.

⁸¹ Jeden ze společníků proroka Mohammeda (nmAž) a nejpłodnější vypravěčem hadísů.

⁸² VĚTROVEC, A. Co po změně příjmení na manželovo?. *E-islam*.

⁸³ Using Husband's Name After Marriage In Islam. *Muslim how to*.

tohoto úhlu pohledu se změna příjmení na manželovo přičí veškeré logice.⁸⁴ Muslimské ženy si proto nechávají své rodné příjmení bez převzetí manželova příjmení. Ale v případě, že žena konvertuje k islámu a má jiné příjmení než své rodné, tak většina učenců radí, aby své příjmení změnila zpátky na své rodné.⁸⁵

Dalším jevem, se kterým se setkáváme u muslimů, je polygamie⁸⁶. Islám dovoluje muslimům vzít si více než jednu ženu, aby vyřešil některé velmi naléhavé lidské problémy, individuální i společenské. Pokud jde o muslimského muže, který se přistěhuje na Západ, který má druhou manželku, tak musí následovat řád zákona, aby legalizoval své druhé manželství v zemi, kde žije.⁸⁷ Existují někteří, kteří zkoušeli své druhé a další manželství zlegalizovat, ale neuspěli, protože ve většině západních států je další manželství nezákonné a trestané.⁸⁸ Muslimovi nezbyvá nic jiného než jen své druhé či další manželství zdokumentovat v některém z islámských center v zemi, kde žije. Tato dokumentace v islámském centru je platná z pohledu islámu, ale neplatná z pohledu práva příslušné země.⁸⁹ To byl i případ jednoho alžírského muže v České republice, který má legálně jedno manželství z celkových 3 manželství, a druhá dvě jen zaregistrované v islámském centru.⁹⁰

Tímto činem ale muslimové mohou čelit různým problémům, např. při získávání rodných listů pro děti své druhé či další manželky. Proto je často doporučováno muslimům v nemuslimských zemích, aby se spokojili s jedním manželstvím a respektovali zákony v zemích, kde žijí.⁹¹

⁸⁴ VĚTROVEC, A. Co po změně příjmení na manželovo?. E-islam.

⁸⁵ Using Husband's Name After Marriage In Islam. *Muslim how to*.

⁸⁶ Mnohoženství.

⁸⁷ MUZAMMIL, S. Sňatek dle islámských pravidel. *Islamweb*.

⁸⁸ AHMAD, H. What is the Islamic ruling regarding a second nikah in countries where polygamy is illegal?. *Muslim how to*.

⁸⁹ MUZAMMIL, S. Sňatek dle islámských pravidel. *Islamweb*.

⁹⁰ Vlastní poznatky.

⁹¹ Having a Second Wife in Western Countries. *IslamAwareness*.

3.1.1 Smíšené manželství

Co se týká svazků muslimů a nemuslimů je dle islámu a dle názorů většiny muslimských právníků to, že si muslim může vzít nemuslimku, (z *ahl al-kitáb*) tzn. Dle sunny křesťanku či židovku, která je praktikující věřící.⁹² V Koránu Alláh nejvyšší praví: „*A dovoleny jsou vám muhsany z věřících žen a muhsany z těch, jimž dostalo se Písma před vámi, jestliže jste jim dali jejich odměnu a chováte-li se jako muži spořádaní...*“ (Korán 5:5).

Naopak si muslimská žena nemůže vzít nemuslima. Podle koránského verše, který říká: „*Nevstupujte ve sňatek s modloslužebnicemi, A pokud neuvěří; a věřící otrokyně je věru lepší než modloslužebnice, i když se vám tato více líbí. Neprovdávejte dcery své za modloslužebníky, pokud tito neuvěří...*“ (Korán 2:221). Islám nepovoluje muslimské ženě, aby se provdala za nemuslima proto, aby ochránila své náboženství. Jelikož nemuslimský muž neuznává proroka islámu (nmAŽ), tak muslimská žena bude mít stále pocit že její nemuslimský manžel nerespektuje její víru, i když to výslovně nevyjádří. Dalším důvodem jsou děti, v islámu se náboženství pro děti odvíjí od otce a muslimská žena své děti musí vychovat dle islámu což by byl problémem v případě jejího sňatku s nemuslimem kdy by děti následovaly náboženství svého otce. V případě že by muslimka navzdory tomu že má nemuslimského muže vychovala své děti podle islámu, stále by dětem scházel muslimský mužský vzor. Proto islám doslovně tento sňatek muslimky a nemuslima zakázal, aby nemohlo předejít různým komplikacím.⁹³ Na druhou stranu, pokud jde o to, proč islám dovoluje muslimovi vzít si křesťanku nebo židovku, je jasné, že každý muslim věří v Mojžíše a Ježíše a všech Alláhových proroků si velmi váží. A jak bylo výše zmíněno, tak děti muslima budou také v tomto vztahu vychovány dle islámského náboženství.⁹⁴ Z toho

⁹² Smíšená manželství a výchova dětí. *Islamweb*.

⁹³ Why a Muslim woman can't marry a non Muslim?. *Egypt's dar al-ifta*.

⁹⁴ Taktéž.

vyplývá, že jediné řešení pro platný islámský sňatek muslimky a nemuslima je konverze nemuslimského muže k islámu.⁹⁵

Evropská rada pro fatwy a výzkum se vyjádřila k pravidlům uzavírání smíšených manželství následovně: Manželství by mělo být smlouvou, která je formulována jako vyjádření svobodné vůle muže a ženy, aby žili spolu jako manželé. Nemuslimská manželka má všechna legální práva, která poskytl islám každé muslimce. Křesťanka či židovka nemusí měnit svou víru a konvertovat k islámu, aby bylo manželství platné podle islámského práva. Je jí dovoleno praktikovat její náboženství svobodně a bez omezení. Svatební akt se může uskutečnit kdekoliv: svatební akt v mešitě není právně vyžadován, ale vše by mělo proběhnout podle požadavků islámu. Pro uzavření tohoto sňatku zůstává jen jedno pravidlo, že jestliže si nemuslimská žena chce přivést do manželství s muslimem své děti, pak by měly být vychovávány jako muslimové. Mnoho učenců také zastává názor, že smíšené sňatky se mají uskutečňovat v muslimských zemích proto, aby bylo chráněno dítě (a manžel) před vlivem nemuslimské matky (manželky), pokud v dané době žijí v nemuslimské zemi.⁹⁶

3.2 Neplodnost

Situace manželů-muslimů není jednoduchá. Očekává se od nich, že vytvoří více či méně početnou rodinu. Bezdětný pár často čelí tlaku, obzvláště v tradičně klanové společnosti, aby měl alespoň jednoho potomka. Muž by měl mít svého „pokračovatele rodu“ a podle názoru části společnosti by zase žena měla naplnit svou roli v manželství a stát se matkou. Dítě je považováno v islámu za dar od Boha. V případě, že pár není schopen počít dítě přirozenou cestou, má obecně na výběr zpravidla z několika možností – zvolit jednu z metod asistované reprodukce, vzít si islámskou druhou manželku, či se rozvést (či rozejít) a pokusit se počít

⁹⁵ Vlastní poznatky.

⁹⁶ Smíšená manželství a výchova dětí. *Islamweb*.

přirozeně s novým partnerem/manželem či partnerkou/manželkou, nebo se rozhodnout nemít děti.

V Koránu je zmíněna neplodnost na několika místech. Jedním z nich je již zmiňovaný verš: „*Bohu náleží království na nebesích a na zemi; On tvoří, co chce, a podle libosti dává dcery jednomu a syny druhému*“ pokračující veršem dalším: „*anebo z nich činí páry, syny i dcery, anebo činí neplodným, koho chce, neb On vševědoucí je i všemocný.*“ (Korán 42:49-50). Jeden z často zmiňovaných hadíthů ohledně povolených léčebných metod zní: Prorok Muhammad (nmAž) řekl: „*Bůh stvořil nemoc, a i její léčbu. On stvořil léčbu pro každou nemoc. Lečte se, ale nelečte se nedovolenou léčbou.*“ Co vše je považováno za nedovolený způsob poskytnutí lékařské pomoci, je v některých případech doporučováno na základě sunny a následně pomocí postupů daných metodologií práva v rámci „*fiqhu*“.⁹⁷

Nejrozšířenějším řešením neplodnosti je asistovaná reprodukce, která obsahuje ale mnoho metod, kdy ne všechny metody jsou v souladu s islámem a islámským právem šarí‘a.⁹⁸ V souladu s právem je tzv. umělé oplodnění pomocí gamet daného sezdaného páru – tj. využití jejich spermatu a vajíčka a jejich spojení v laboratoři asistované reprodukce. V islámu umělé oplodnění není proti božskému stvoření, ani nemanipuluje božským stvořením, tím pádem je „*halál*“ navzdory různým argumentům islámských radikálních učenců. Dalším způsobem asistované reprodukce je také oplodnění pomocí dárcovství genetického materiálu jako je např. dárcovství spermatu, embrya, oocyty či pronájem dělohy, v tomto případě se ale názory liší dle islámských směrů. Tato metoda je pro sunnitské duchovní striktně zakázaná, a to hlavně z důvodu ochrany rodinné linie, kdy dochází později k nejasným rodinným vazbám při dárcovství. Šíitští duchovní na to mají různé názory, někteří to zakazují, a jiní takové oplodnění buď dovolují v nejnutnějších případech, ale například podle rahbara Sajjida Chámene‘ího⁹⁹ je to

⁹⁷ATIGHETCHI, D. *Islamic Bioethics: Problems and Perspectives*. 149 s.

⁹⁸ Taktéž.

⁹⁹ Jeden z nejvyšších kleriků v Iránu.

povolené.¹⁰⁰ V sunnitských zemích nabídka služeb infertilitních klinik odpovídá společenským standardům, tj. donační program kliniky nenabízejí.

Neplodné páry v nemuslimských zemích mají obvykle k dispozici celou nabídku služeb (v závislosti na zemi). Muslimské páry v nemuslimských zemích neplodnost řeší jen pomocí IVF z vlastních gamet a jakékoliv jiné metody asistované reprodukce zavrhnou. V případě, že bylo oplodnění na poprvé neúspěšné, tak to zkusí stejnou metodou dál a jen mimořádně se stane, že pár zvolí jinou metodu. Jestli se i tak nepoštěstí, tak pár volí buď rozvod nebo se vyrovnají se situací, že pár bude bezdětný.¹⁰¹

Dalším řešením neplodnosti může být i adopce. V „západním“ legálním systému je adopce dítěte legitimní, adopce dítěte ale nemá žádný právoplatný efekt v islámském právu šarí‘a. Muslim si může přijmout dítě po emocionální a psychologické stránce ve smyslu našeho pěstounství. Může s dítětem zacházet jako s vlastním v láskyplných citových a všeobecných záležitostech, ale právně se nestanou rodiči a jejich dítětem.¹⁰² To zejména po sobě nemohou dědit a nejsou mahírim. Adopce/pěstounství z islámského hlediska má i další pravidla. Mezi tato pravidla patří např. to, že dítěti by neměly být potlačovány jeho charakteristické rysy, které zdědil po vlastních rodičích (otci) a dítě si musí ponechat jméno po otci. Zkráceně, adopce nevytváří nový legální vztah, mezi rodičem a adoptovaným dítětem.¹⁰³ Islámský termín pro tento druh adopce, je „*kafála*“ (كفالة), která pochází ze slova, které znamená "krmení". V podstatě popisuje spíše vztah pěstoun-rodíče. Podle islámských pravidel adoptivní rodiny nenahrazují biologickou rodinu, ale rodiče spíše slouží jako správci a opatrovníci dítěte někoho jiného.¹⁰⁴ Adopce je společensky v muslimské komunitě vnímána nepříjemně a ani neplodnými páry není často preferována jako řešení jejich situace.¹⁰⁵ Důležité je také poznamenat,

¹⁰⁰ SOBOTKOVÁ, V. *Neplodnost, asistované reprodukční technologie a islám*. 2-8 s.

¹⁰¹ Vlastní poznatky.

¹⁰² SOBOTKOVÁ, V. *Neplodnost, asistované reprodukční technologie a islám*. 2-8 s.

¹⁰³ USMANI, M. Adopce dítěte v islámu. *Islamweb*.

¹⁰⁴ Islámské názory a postupy týkající se přijetí. *Eferrit*.

¹⁰⁵ *Muslim Men's Discourses of Adoption and Gamet Donation*. 104–112 s.

že v islámu je síť rozšířené rodiny obrovská a velmi silná. Je zcela vzácné, aby dítě bylo zcela osiřelé bez jediného biologického člena rodiny, který by o ně pečoval. Islám klade velký důraz na příbuzenské vazby – zcela opuštěné dítě je v islámské kultuře velmi vzácné.¹⁰⁶

3.3 Narození dítěte

Prvním důležitým úkolem rodičů při narození miminka je samozřejmě správný výběr jména. Není pochyb o tom, že udělování jmen je jednou z nejdůležitějších otázek v životě lidí, protože jméno člověka je titul, který o něm něco vypovídá a je nezbytný pro komunikaci s ním. Je to ozdoba a symbol člověka, kterým je nazýván v tomto světě i v onom světě. Svědčí to o náboženství, ke kterému patří, a dává mu pocit, že je jedním ze stoupců tohoto náboženství. Islám nezavazuje muslimy, aby svým dětem, ať už chlapcům nebo dívkám, vybírali konkrétní jména s náboženskou spojitostí. Výběr jména by měl být v souladu s některými islámskými pravidly. Islám zdůrazňuje, že muslimové by měli mít dobrá jména a že by měli dávat dobrá jména svým dětem. V hadísech se uvádí, že prorok Mohammed (nmAž) řekl: „*V soudní den budete zváni svými jmény a jmény svých otců, mějte tedy dobrá jména.*“ (Al-Bucháří – Sahih: 6177).¹⁰⁷

Pokud jde o výběr jména, tak muslimové mají následující pravidla: muslimové se musí rozhodně vyhnout jménům, která naznačují jakoukoli oddanost někomu nebo něčemu jinému než Alláhovi, proto je zakázáno někoho nazývat např. Abdalka‘bah (služebník „Ka‘by“) nebo Abdalnábi (služebník proroka), protože všichni muslimové jsou jen služebníky Alláha. Je také zakázáno volit jména jako jména idolů, uctívačů idolů, faraona, d‘ábla atd., protože taková jména, která jsou v rozporu s monoteismem. V islámu se obecně doporučuje dávat jména, která mají dobrý nebo vznešený význam, protože jména mohou člověka neúmyslně inspirovat k tomu, aby dělal velké věci nebo se vyhýbal neřestem, jako

¹⁰⁶ Islámské názory a postupy týkající se přijetí. *Eferrit*.

¹⁰⁷ Giving a Muslim Child a Non-Arabic Name. *Islamonline*.

jsou např. jména proroků nebo velkých osobností, které byly vzorem ctnosti a zbožnosti. Tím pádem jakékoliv jméno je v pořádku, pokud budou respektovat výše uvedená pravidla. Ale zároveň se při výběru jmen muslimové musí snažit, aby neohrozili islámskou identitu dítěte, zejména tehdy, když žijí v neislámské zemi.¹⁰⁸

Muslimové v západních zemích se při vybírání tradičních islámských jmen někdy potýkají s různými problémy, a to hlavně při zapisování rodných listů na matrikách, někdy jsou islámská či cizí jména odmítána s argumentem, že toto jméno není používané v dané zemi, či kvůli složité výslovnosti a z mnoha dalších důvodů. Muslimové v těchto zemích buď trvají na svém výběru islámského jména, nebo na základě novodobého rozšířeného trendu svému dítěti dají neutrální jméno, které je používáno jak v islámském světě, tak i v nemuslimských zemích. Pro dívky to bývá např. Sarah (Sára), Jasmin (Jasmína), Suzan (Zuzana) a pro chlapce Adam, Yousef (Josef), Jacob (Jakub).¹⁰⁹ Někteří zase volí variantu dvou jmen, jedno islámské (arabské) a jedno západní. Někteří muslimové toto ale považují za „*Makruh*“ (zavrženíhodné), protože podle nich dávat dětem islámské a západní jméno a častěji ho v nemuslimské zemi oslovovat tím „západním“ je považováno za neúctu k islámskému jménu.¹¹⁰

Dalším rituálem, který je nesmírně důležitým při narození muslimského chlapce, je obřízka. Muslimové jsou stále největší náboženskou skupinou, která chlapce obřezává, po muslimech následují židé. V islámu je obřízka známá také jako „*tahára*“ (طهارة), což znamená očista. I když obřízka není v Koránu zmíněna, tak je jasně zdůrazněná v Sunně. Dle Sunny prorok Mohammed (nmAž) prohlásil, že obřízka je „zákon pro muže“. Co se týká právních názorů na toto téma, imámové

¹⁰⁸ Giving a Muslim Child a Non-Arabic Name. *Islamonline*.

¹⁰⁹ Vlastní poznatky.

¹¹⁰ LEGHAEI, M. Can a muslim family give their child a non-muslim name?. *Ask the Sheikh*.

Abú Hanífa a Málík zařazují obřízku za doporučenou (sunna), zatímco imámové Šáfi‘í a Ibn Hanbal ji považují za povinnou (*wádžib*).¹¹¹

Hlavním důvodem mužské obřízky je čistota. Mnoho muslimů také považuje obřízku za preventivní opatření proti infekci a nemocem.¹¹² Všeobecně se obřízka praktikuje u různých národů jako kulturní nebo náboženská tradice. Je to nejčastější operace prováděná u mužů nejen v islámských zemích, ale i v dalších částech světa. Například v USA je každým rokem obřezáno více než jeden milión chlapců.¹¹³ Pro většinu muslimů je obřízka vnímána jako úvod do islámské víry a znamení sounáležitosti. V islámu neexistuje žádný pevný věk pro obřízku. Věk, ve kterém se provádí, se liší v závislosti na rodině, regionu a zemi, ale je doporučováno, aby obřízka byla provedená už v prvních dnech novorozence.¹¹⁴

U muslimu také neexistuje ekvivalent židovského „*mohelu*“¹¹⁵. Obřízky se obvykle provádějí na klinice nebo v nemocnici. Obřízku nemusí provádět jediné muslim, může ji vykonávat kdokoliv, jedinou podmínkou je samozřejmě lékařskou praxi.¹¹⁶ V současnosti také probíhá diskuse o hodnotě mužské obřízky a American Academy of Pediatrics zastává již od roku 1975 názor, že neexistují žádné lékařské důvody pro zavedení rutinní praxe provádění obřízky všem novorozencům. Na druhé straně se ukazuje že u neobřezaných mužů se objevují častější infekce močových cest, neboť původ infekce je většinou v předkožce, která opuchne a jde obtížně přetáhnout.¹¹⁷

V nemuslimských zemích s malou muslimskou komunitou bývá obtížné najít specializovanou osobu, která by obřízku provedla, protože ne každý urolog provádí ve svých klinikách či nemocnicích obřízky z náboženských důvodů. Mnoho muslimů dlouho hledá zdravotně způsobilé osoby, které by prováděly

¹¹¹ Mužská obřízka. *Islamweb*.

¹¹² Islam and male circumcision. *BBC*.

¹¹³ Mužská obřízka. *Islamweb*.

¹¹⁴ Islam and male circumcision. *BBC*.

¹¹⁵ Židovský muž, který provádí rituální mužskou obřízku.

¹¹⁶ Islam and male circumcision. *BBC*.

¹¹⁷ Mužská obřízka. *Islamweb*.

obřízku, a proto se rituál obřízky může o několik týdnů oddálit a neprovádí se tak hned několik dní po narození dítěte. Muslimové v menších komunitách jsou často nuceni dostavit se do různých zdravotních klinik v okolních státech, kde žije větší muslimská či židovská komunita. Muslimové ve státech s větší muslimskou komunitou většinou nečelí takovým překážkám, protože čím větší muslimská komunita v zemi existuje, tím víc existuje specializovaných osob provádějících náboženské rituály.¹¹⁸

Při narození dítěte se dnes všude na světě setkáváme s různými způsoby oslav. Islámskou alternativou pro tento druh oslav je uvítací obřad zvaný „*aqíqa*“ (عقيقة), který se koná po narození dítěte. Tento obřad, který pořádá rodina dítěte, zahrnuje tradiční rituály a je základní oslavou přivítání nového dítěte v muslimské rodině.¹¹⁹ Zahrnuje obětování zvířete a distribuci masa chudým jako způsob oslavy nového života a projevení vděčnosti Alláhovi (nmAŽ) za Jeho požehnání.¹²⁰ Muslimští rodiče často hostí „*aqíqa*“ u nich doma nebo v komunitním centru. Je to nepovinná večeře určená k oslavě narození dítěte a jeho přivítání. Nedodržení tohoto rituálního obřadu nemá žádné náboženské důsledky, je to tradice „*sunny*“, která sice není dle Koránu vyžadována, ale vysoce doporučována.¹²¹ Posel Boží řekl (nmAŽ): „*Chlapec je zastaven jeho aqíqou; porážka by měla být provedena sedmého dne, mělo by mu být dáno jméno a měla by mu být oholena hlava.*“ (Jami' at-Tirmidhi 1522/34).¹²²

Pro muslimy žijící v nemuslimských zemích provést obřad „*aqíqa*“ už dnes není žádný problém. Ve většině nemuslimských státech světa nalezneme menší či větší muslimskou komunitu, a tak rodiče novorozence provádí rituální obřad uvnitř muslimské komunity bez ohledu na to, zda je celá rodina novorozence přítomná či ne. Obětované maso bývá získané „*halál*“ způsobem od muslimských řezníků, či

¹¹⁸ Vlastní poznatky.

¹¹⁹ Aqíqah: islámská uvítací oslava pro novorozence. *NDU*.

¹²⁰ SHIRBINI, R. Aqíqah FAQs: Rules and Fiqh of Aqíqah. *Muslim hands*.

¹²¹ Aqíqah: islámská uvítací oslava pro novorozence. *NDU*.

¹²² AT-TIRMIDHI, A. *Jami' at-Tirmidhi*. 3 s.

porážku provádí někdo z rodiny, jak už to bylo výše zmiňované v kapitole o „*halál*“ stravě.¹²³ Část masa se rozdává členům muslimské komunity, část si vezme rodina dítěte a s poslední částí masa se připraví hostina pro známé a příbuzné rodiny.¹²⁴ Můžeme se také setkat s různými formami online „*aqíqa*“, kdy muslim žijící na „západě“ si prostřednictvím nějaké muslimské organizace zaplatí částku za „*aqíqa*“, kterou pak členové využijí k zaplacení obětovného masa jménem dítěte a maso bývá poté rozděleno či uvařeno potřebným muslimům v rozvojových zemích.¹²⁵

3.4 Rozvod

Rozvod je v islámu povolen, i když není považován za chvályhodný.¹²⁶ Podle proroka Mohammeda (nmAŽ) je rozvod ze všech dovolených věcí Alláhem nejvíce nenáviděný.¹²⁷ V islámské jurisprudenci, termín rozvod zahrnuje několik způsobů ukončení manželství. Nejběžnější je „*taláq*“ (الطلاق), což doslova znamená „uvolnění“. „*Taláq*“ je jednostranné odmítnutí manželky manželem a nevyžaduje souhlas manželky.¹²⁸ Když manžel vysloví rozvod, nejedná se o okamžitý rozchod páru. Je to začátek období, kdy by manželé měli přemýšlet. Dojde k pozastavení manželského života. Šejch Muhammad al-Ghazálí o rozvodu napsal: „Jedná se o prozatímní ukončení manželství. Po uplynutí určité doby může manžel požádat manželku, aby spolu znovu žili. Pokud to neudělá, je rozvod definitivní. Korán říká: „*Rozvod je možný dvakrát, potom lze podržet manželku podle správné zvyklosti, nebo ji propustit v dobré vůli...*“ (Korán 2:229). Z toho vyplývá, že rozvod se může opakovat nejvíce dvakrát. Po třetím rozvodu se manželka může vrátit jen po sňatku a rozvodu s jiným mužem.“. Tento rozvod je

¹²³ Vlastní poznatky.

¹²⁴ SHIRBINI, R. Aqiqah FAQs: Rules and Fiqh of Aqiqah. *Muslim hands*.

¹²⁵ Aqiqah. *Islamic Relief*.

¹²⁶ AL HANÚTI, M. Rozvod na žádost ženy. *Islamweb*.

¹²⁷ ALI, K. Muslim sexual ethics: Divorce. *Brandeis*.

¹²⁸ Taktéž.

automaticky platný podle práva šari‘a, ale v nemuslimských zemích se pár musí zase legálně rozvést u civilního soudu.¹²⁹

Výše uvedená pravidla a proces rozvodu ale neplatí pro ženy v islámu. Existuje několik druhů rozvodů z ženské strany, kdy žena má legitimní důvody pro rozvod, například pokud ji manžel duševně nebo tělesně týral nebo neplnil povinnosti, které má manžel ke své manželce.¹³⁰ Žena má právo požádat o rozvod v následujících situacích: habituální špatné zacházení, nenaplňování podmínek manželské smlouvy, duševní choroba, odchod z domu bez toho, aby byla manželka zaopatřena. Další situace, která je v očích soudce oprávněným důvodem k rozvodu, je například neplodnost, sexuální neaktivita, impotence. V případě legitimního důvodu žádosti o rozvodu se žena nemusí z manželství vykupovat a vrátit „*mahr*“¹³¹(المهر) manželovi.¹³²

Mezi další žádosti o rozvod z ženské strany i bez legitimního důvodu je tzv. „*chul*“ (الخلع). Tento typ rozvodu je také nazýván propuštění za úplatu. Je to řešení, které je rovnocenné tomu, co muž může udělat prostřednictvím „*taláq*“ (rozvod), a to je odkazováno v na následujícím zdroji: Ibn Rušd al-Qurtubi (Averroes) v druhém svazku knihy „Al Mudžtahid“ v kapitole o rozvodu říká: „*Když muž nemiluje svou ženu, může využít rozvodu, stejně tak žena může podle islámského práva (šari‘a) ukončit manželství, pokud nemiluje svého manžela...*“ Většina právních škol „*chul*“ přijímá. Nicméně hanafité upřesňují, že soudce musí souhlasit s důvody, které žena uvede. Některé školy tvrdí, že pokud se oba manželé dohodnou na provedení „*chul*“, nepotřebují žádného soudce, ani žádný soud, aby tento „*chul*“ nabyl platnosti. Samozřejmě „*chul*“ je smlouva, zatímco rozvod nikoliv.¹³³

¹²⁹ AL HANÚTI, M. Rozvod na žádost ženy. *Islamweb*.

¹³⁰ Taktéž.

¹³¹ Věno, které manžel zaplatí manželce při uzavření islámského sňatku.

¹³² MUGHNIYYA, M. *The five laws of islamic law*. 291-298 s.

¹³³ AL HANÚTI, M. Rozvod na žádost ženy. *Islamweb*.

Existuje několik podmínek pro uzavření dohody „*chul*“, manželka se v první řadě musí vzdát svých práv na jakékoliv finanční nároky jako např. různé formy výživného. Manželka, která se chce rozvést se svým manželem, je také povinná mu vrátit „*mahr*“, které bylo určeno ve svatební smlouvě, pokud jí již bylo manželem během trvání manželství vyplaceno. Je také žádoucí, aby muži vrátila všechny dary, které jí během manželství daroval. Manželka také musí manželovi zaplatit finanční kompenzaci ve stejné vyšší jako byl její „*mahr*“. Není však žádoucí, aby muž po ženě požadoval odškodnění přesahující hodnotu věna a darů, které jí během manželství dal. Tato forma finanční kompenzace ze strany ženy funguje na principu výkupného, tzn. manželka se vykoupí z podle ní špatného manželství. Podle všech čtyř sunnitských právních škol¹³⁴ je také platné uzavřít „*chul*“ dohodu s kýmkoliv kromě manželky. Tedy požádá-li jiný člověk (v nejčastějším případě se jedná o rodinného příslušníka) manžela, aby se s manželkou rozvedl za částku, kterou se zavazuje zaplatit, a manžel se s ní rozvede, je rozvod platný, i když o tom manželka neví a bez jejího souhlasu.¹³⁵

V nemuslimských zemích se páry snaží o bezproblémový rozvod společnou dohodou, kdy se pár domluví a rozvede se jak islámský v příslušném islámském centru v dané zemi, tak civilně u soudu. V jiném případě může být rozvod vykonán v muslimské zemi a následně jej pár zaregistruje u příslušného orgánu v nemuslimské zemi, kde pobývá. Existují ale i případy kdy muž jednoduše ženu opustí a rozvede se s ní pouze orálně na základě výše uvedeného nebo v dalším případě žena musí žádat o „*chul*“.

„*Chul*“ v praxi v nemuslimských zemích vypadá takto: žena bude žádat o právní rozsudek u soudu země, ve které žije, a soudce, který není muslim, pravděpodobně může rozhodnout o ukončení manželství v souladu se zákony dané země. Takovýto proces ale není v souladu s právem šarí‘a. O rozhodnutí ukončení manželského sňatku musí rozhodnout muslimský soudce, ale jelikož

¹³⁴ Hanífovský, Šafi‘ovský, Málíkovský a Hanbalovský mazhab.

¹³⁵ MUGHNIYYA, M. *The five laws of islamic law*. 291-298 s.

v nemuslimských zemích neexistuje plnohodnotný islámský soudní systém, na který by se muslimové mohli odvolávat, tak se musí muslim, který uzavřel civilní sňatek, podle zákona dané nemuslimské země nejdřív rozvést civilně.¹³⁶ Rozvod, který byl udělen nemuslimským soudcem, nemá pro muslimy žádný význam, protože stále je zde uzavřen islámský sňatek a žena, usilující o rozvod, musí požádat islámské centrum o rozhodnutí o jejím případě. Tento proces vychází z prohlášení, které bylo vydáno na druhém sjezdu „shromáždění muslimských právníků Ameriky“ v Kodani roku 2004 a to zní: *„Pokud se muž rozvede se svou ženou v souladu s islámským právem, může pokračovat a nechat si tento rozvod potvrdit řádnými soudy. Pokud je pár ve sporu, po dokončení požadovaných právních postupů, mohou islámská centra hrát roli muslimského soudce, pokud není žádný soudce k dispozici. Pokud je ženě udělen rozsudek o rozvodu občanským soudem, měla by tento rozsudek odnést do islámského centra, aby dokončila islámský proces.“*¹³⁷

*„Fatwa“ generálního tajemníka Shromáždění muslimských právníků Ameriky zní: „Civilním rozvodem končí manželství z pohledu občanského práva, ale islámský svazek manželství může přerušit pouze manžel, muslimský soudce, nebo kdokoli jiný. Roli takového soudce provádí imámy islámských center. Proto by žena, která dosáhne civilního rozvodu prostřednictvím soudu, měla jít do islámského centra a vzít si svůj dokument o civilním rozvodu. V centru dojde ke zkontaktování manžela s požadavkem o rozvod, pokud odmítne, imám může nařídít rozvod na základě újmy, kterou jeho odmítnutí způsobí.“*¹³⁸

Muslimové ve Spojeném království své rozvody uplatňují podle zákona Arbitration Act z roku 1996, který říká, že spory rozvodu nemusí být řešeny hned přímo u soudu, ale mimosoudně u rozhodce nebo rozhodčího tribunálu (arbitrážního tribunálu), na kterém se dohodnou obě znesvářené strany. Tuto

¹³⁶ Divorce by a non-Muslim Judge. *Islamic fiqh.*

¹³⁷ Divorce by a non-Muslim Judge. *Islamic fiqh.*

¹³⁸ Taktéž.

funkci plní tzv. „Šari‘atský“ tribunál, který má pravomoc rozhodovat o jejich případě. Rozhodnutí „šari‘atských“ tribunálů jsou plně právně platná a mohou být vynucena krajskými a vrchními britskými soudy, protože „šari‘atské“ tribunály se staly součástí britského oficiálního práva.¹³⁹

Pro muslimy ale neexistuje žádná situace, která by ospravedlňovala přijetí rozhodnutí založených jen na zákonech vytvořených člověkem. Pokud muslimové nemohou zařídit islámský rozvod v západních zemích, mohou jej zařídit v muslimských zemích, nebo dát plnou moc někomu, aby to provedl jejich jménem. Docházím tak k závěru, že rozvod u západních soudů je platný pro nevěřící, ale neplatí pro muslimy, pokud není plně v souladu s islámským právem.¹⁴⁰ V případě rozvodu, který byl vykonán dle islámského práva v nemuslimské zemi, tak pár v nemuslimské zemi má právo jen rozvod registrovat v „západní“ zemi, nikoliv znovu žádat o rozvod v nemuslimské zemi, či přerušit rozhodnutí o rozvodu. S tím se muslimové mohou setkat v zejména v Evropě, kdy Nejvyšší soud Evropské unie v roce 2017 rozhodl, že EU nemůže rozhodovat o platnosti soukromých rozvodů vypořádaných podle islámského práva šari‘a. Evropský soudní dvůr prohlásil, že nařízení „Řím III.“ o rozvodovém právu se vztahuje pouze na rozvody, které byly vyhlášeny vnitrostátním soudem nebo pod dohledem orgánu veřejné moci ve státech Evropské unie. Rozvody, které vyplynuly z jednostranného prohlášení manžela nebo rozvody před náboženským soudem nespádají do oblasti působnosti nařízení. EU tímto rozhodnutím reagovala na zvyšující se počet znovuotevření náboženských rozvodových řízení (vykonány mimo EU) ze strany muslimských migrantů, a to konkrétně v Německu.¹⁴¹

¹³⁹ SOBOTKOVÁ, Veronika. *Islámské rodinné právo šaría ve Velké Británii*. 44-47 s.

¹⁴⁰ Divorce by a non-Muslim Judge. *Islamic fiqh*.

¹⁴¹ EU laws do not cover sharia divorce. *DW*.

3.5 Homosexualita

V dnešní době je častým tématem homosexualita, v nemuslimských zemích se čím dál víc podporuje LGBT¹⁴² komunita a homosexualita už není tabu. Rozšíření této skupiny ve společnosti je dnes považováno za běžnou věc v různých státech a existují i samotné organizace podporující homosexuály, bojují za ně a hájí jejich práva. Muslimové všeobecně se staví negativně k této problematice bez ohledu na to, kde žijí.¹⁴³

Tradiční islám považuje homosexuální skutky za smrtelný hřích a striktně ho odsuzuje. Tento postoj je založen na slově Božím v Koránu skrz proroka Muhammada (nmAž). Samotní muslimští učenci souhlasí s tím, že Korán odsuzuje homosexuální aktivity a poukazují na Koránský příběh Lota, kde je popsán boží hněv seslaný na Lotův lid, který je přímo spojen se sexuální morálkou.¹⁴⁴ Lotův příběh je potvrzen ve věších: „*„A hle, pravil Lot lidu svému: „Zdaž budete se oddávat nemravnosti, již před vámi se žádný na světě tomto nedopustil? Vždyť vy z vášně své k mužům vcházíte místo k ženám! Vy věru jste lid, jenž všechnu míru překračuje! ...“* (Korán 7:80-84)

Homosexualita je ve společnostech považována za urážlivou, kazí životní styl a je v rozporu s Koránem. Muslimští teologové považují homosexualitu za velký hřích už jen proto, že je pro islám velice důležité manželství a rodina. Nejen, že je homosexualita odsuzována Koránem, ale také porušuje lidskou přirozenost a standardy nastavené společností.¹⁴⁵

V muslimské společnosti jakékoliv veřejné vyznání homosexuality či jakákoliv jiné spojení na celou LGBT komunitou je odsuzována, a dokonce v některých muslimských státech trestána podle zákonem a dle práva šarí‘a. Z toho

¹⁴² Zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby.

¹⁴³ Vlastní poznatky.

¹⁴⁴ HAQQ, I. Homosexualita and Islam in America: A Brief Overview. *Heinonline*.

¹⁴⁵ BRASWELL, G. *What You Need to Know about Islam and Muslims*. 83-84 s.

důvodu v muslimských státech tento jev není veřejně rozšířený a nekazí morálku daných zemí. Problém nastává až za hranicemi muslimských zemí. Vlivem rozšíření tohoto jevu mezi mladé lidi v nemuslimských zemích nastává to, že mnoho mladých muslimů se v rámci určité míry integrace lehce ovlivní a může je to vést až k myšlenkám na změnu své sexuální orientace. Ale jelikož je tento jev nepřijatelný jak v islámu, tak i v muslimské společnosti, tak není pozitivní pro daného muslima. Často to muslimové před svými rodinami a muslimskou komunitou tají a vedou tzv. „dvojitý život“, nebo se k homosexualitě veřejně hlásí a tím se z nich stává veřejný terč útoku, a to především psychických, ze strany muslimské komunity, neboť je automaticky brán jako rebel, který nerespektuje své náboženství, nebo dokonce odpadlík od islámu a v nejčastějších případech se ho rodina zřekne a přeruší s ním veškeré kontakty, či jsou posíláni do muslimských zemí na různé formy „převýchovy“, protože i rodiče vnitřně cítí selhání ve výchově svých potomků. V případě, že se rodiče rozhodnou vzít své dítě na převýchovu, tak to dopadá ve většině případů katastrofálně. Dítě, a to především dívky, bere tuto cestu jako „únos“ či zradu od rodičů, uteče zpátky na „západ“ a v té chvíli se fakticky zřekne celého náboženství i své rodiny a přeruší veškeré spojení s muslimským světem, ke kterému začne cítit velký odpor. Co se týká společnosti, ve které žije, tak se stává, že ono i jeho rodina bývají terčem pomluv a posměšků a lidé jimi začnou pohrdat.¹⁴⁶

3.6 Úmrtí a pohřeb

Islám je bohatý na téma smrti. Existuje mnoho hluboce soucitných učeních o tom, jak by muslimové měli rozumět smrti a jak s ní zacházet – u kořene každého učení je pochopení, že se vrací ke svému tvůrci. Muslimové věří, že když lidská bytost zemře, jejich duše se vrátí ke svému stvořiteli a čeká na Soudný den. V islámu se muslimové utěšují vědomím, že budou sjednoceni s těmi, které milují, a že smrt je jen začátek cesty do jejich trvalého domova v posmrtném životě. Sám

¹⁴⁶ What it's like to be gay and a Muslim. *The Conversation*.

prorok Mohammed (nmAž) zažil během svého života nespočet okamžiků zármutku a téměř v každé fázi svého života ztrácel ty, kteří mu byli nejdražší. Všichni muslimští proroci mají své chvíle smutku zdokumentované v Koránu a hadísech, což má ukazovat muslimům, že v této vážné lidské zkušenosti nejsou sami.¹⁴⁷

V islámu je povolen pouze a výhradně kosterní / inhumační pohřeb, kremace je pro muslimy zakázána a je považována za „*harám*“ nebo nečistou praxi, která je znesvěcením zesnulého, to platí i pro rutinní pitvy, ty nejsou přijatelné a ve většině případů může rodina zesnulého provedení běžné pitvy odmítnout.¹⁴⁸

Podle islámského práva šarí‘a by mělo být po smrti muslima tělo pohřbeno co nejdříve od okamžiku smrti, což znamená, že plánování a přípravy pohřbu začínají okamžitě. Co nejdříve by měla být kontaktována místní organizace islámské komunity, která začne pomáhat při zajišťování pohřební služby a pohřbu, pomáhá rodině při identifikaci vhodného pohřebního ústavu a koordinuje činnost s pohřebním ústavem, který dnes už rychle a bez problému může zařídit rychlý inhumační pohřeb.¹⁴⁹

Aby bylo tělo připraveno na pohřeb, musí se umýt a následuje tzv. „*Ghusl*“ (غسل الميت). Tento rituál se provádí buď nějaký člen rodiny, či v muslimských zemích existují často přímo kvalifikované osoby k provádění „*Ghuslu*“. V nemuslimských zemích musí tento obřad provést rodinný příslušník. Záleží též na tom, zda je zemřelý žena či muž, v mnohých případech se hledají dobrovolníci z muslimské komunity či příslušného islámského centra, kteří se starají o muslimské záležitosti v nemuslimské zemi.¹⁵⁰

¹⁴⁷ SISTANI, A.: *A code of practice for muslims in the west* 95 s.

¹⁴⁸ Muslim Funeral Traditions. *Ever plans*.

¹⁴⁹ Taktéž.

¹⁵⁰ Muslim Funeral Traditions. *Ever plans*.

Jakmile je tělo čisté a připravené, mělo by být pokryto bílou plachtou tzv. „*Kafan*“ (الكفن). K zahalení těla by měly být na sebe položeny tři velké bílé části látky. Tělo by mělo být umístěno na horní straně látky. Ženy by v tomto okamžiku měly být oblečeny v šatech bez rukávů, sahající po kotníky a se závojem na hlavě. Pokud je to možné, měla by levá ruka zemřelého spočívat na hrudi a pravá ruka by měla spočívat na levé ruce, jako v poloze modlitby. Látka by měla být poté přehnuta přes tělo, nejprve pravá strana a poté levá strana, dokud všechny tři části nezabalí tělo. Zahalení by mělo být zajištěno provazy, jedním uvázaným nad hlavou, dvěma kolem těla a jedním pod nohama. Tělo by pak mělo být převezeno do mešity nebo modlitebny na pohřební modlitbu známou jako „*Salát al-džanáza*“ (صلاة الجنازة).¹⁵¹ Někdy v případě nedostupnosti mešit a modliteben v nemuslimských zemích se modlitba provádí v rámci možnosti na hřbitově před pohřbením mrtvého.

„*Salát al-džanáza*“ by měli provádět všichni členové komunity. Ti, kdo se modlí, by měli stát čelem ke „*qibla*“ – tedy směrem k Mekce, a vytvořit alespoň tři řady, přičemž v první linii by měli být nejbližší příbuzní, následováni muži, potom dětmi a ženami. Po modlitbě by mělo být tělo převezeno k pohřbu v jednoduché dřevěné rakvi bez jakýchkoliv dekorací. Tradičně mohou být na pohřbu přítomni pouze muži, i když v některých komunitách budou na hrob pozváni všichni truchlící, včetně žen. Hrob by měl být vykopán kolmo na „*qibla*“ a tělo by mělo být bez rakve uloženo do hrobu na jeho pravé straně, čelem ke „*qiblah*“. Ti, kteří ukládají tělo do hrobu, by měli recitovat větu „*Bismilláh wa a‘la milati rasulilláh*“ (بسم الله و على ملة رسول الله) což znamená „*Ve jménu Alláha a ve víře Posla Alláha*“. Jakmile je tělo v hrobě, měla by se na tělo položit vrstva dřeva nebo kamenů, aby se zabránilo přímému kontaktu těla s půdou, která hrob zaplní. Tradičně je však zakázáno stavět na hrobě velký pomník nebo hrob náročně zdobit. Na hrob se také nedávají svíčky ani žádné květiny.¹⁵²

¹⁵¹ Muslim Funeral Traditions. *Ever plans*.

¹⁵² Taktéž.

Muslimové v nemuslimských zemích se potýkají s problémem při hledání hřbitovů, protože musí mít muslimský hřbitov. V zemích, kde je velký počet muslimů, existují výhradně hřbitovy jen pro muslimy, ale v zemích, ve kterých je menší počet muslimů, je to velká překážka k dokončení pohřebních rituálů. Často bývá tento problém řešený tak, že stát, město či obec poskytne muslimské komunitě část nemuslimského hřbitova, který si muslimové mohou upravit dle muslimských pravidel.¹⁵³ V České republice tuto možnost můžeme najít např. na hřbitově v Třebíči či na Olšanském hřbitově, kde kromě jiného mají jeden hrob dlouhodobě předkopaný pro rychlejší proces pohřebního rituálu. Tyto části hřbitovů bývají financovány buď ze strany muslimských obcí, dárců, či ze strany ambasad a velvyslanectví muslimských zemí v dané zemi.¹⁵⁴

V některých nemuslimských státech jako je Česká republika nebo Německo je nájemné za hrobové místo sjednáváno pouze na určitý počet roků. Proto se může stát, že původně islámský hrob bude v budoucnosti pronajat nemuslimům a s tím přichází hrozba, že hrob může být následně exhumován a lidské ostatky v něm uložené budou zpopelněny v krematoriích.¹⁵⁵ Muslimové v nemuslimských zemích s malou muslimskou menšinou proto stále bojují s nálezem vhodného místa k vytvoření neveřejného muslimského hřbitova, který by byl permanentní a u kterého by nehrozila v budoucnu likvidace. Další překážkou pro muslimy představuje rychlost vykonání pohřebního rituálu, protože jak bylo výše zmíněno, tak tělo by mělo být co nejrychleji pohřbené. V mnoha zemích, mezi které patří i česká republika je představa vykonání rychlého islámského pohřbu nerealizovaná.

156

¹⁵³ Vlastní poznatky.

¹⁵⁴ Cizinci muslimského vyznání. *Pohřebiště*.

¹⁵⁵ Taktéž.

¹⁵⁶ Vlastní poznatky.

4. BANKOVNICTVÍ

Banky v muslimských zemích jsou založeny na islámských principech práva šari‘a, kde jsou přísně dodržována islámská pravidla a předpisy. Muslimové v nemuslimských zemích se setkávají především s konvenčními bankami a jen mimořádně, a to jen v některých zemích s početnou muslimskou minoritou, se setkají s islámskými bankami. Jaký je ale rozdíl mezi konvenční a islámskou bankou?

4.1 Islámské vs. konvenční banky

Konvenční bankovníctví je tradiční způsob bankovníctví, který zahrnuje přijímání vkladů od jednotlivců a podniků a poskytování půjček těm, kteří potřebují financování. Tento typ bankovníctví umožňuje jednotlivcům vložit své peníze do konvenční banky, kde mohou být uloženy a získávat úroky, zatímco je nepoužívají. Jednotlivcům mohou banky v této době také poskytovat malé půjčky, například na auto nebo na projekt pro vylepšení domova. V konvenčním bankovníctví existují tři hlavní typy produktů: spořicí účty, běžné účty a termínované vklady.¹⁵⁷

Spořicí účty: Tyto účty umožňují lidem ukládat své peníze a zároveň z nich získávat úroky, umožňují klientům uložit si své výděly a použít je později, když to bude potřeba. **Termínované vklady:** Jsou podobné běžným účtům, ale s vyššími úrokovými sazbami.¹⁵⁸

Všechny tyto produkty se nacházejí také v islámských bankách, ale s vyloučením úroků a dalších zakázaných prvků, protože všechny typy úroku (lichva, účtování nepřiměřeně vysokých úrokových sazeb atd.) jsou zakázány v Koránu a v Sunně. Alláh praví v Koránu: „*Vy, kteří věříte! Nežijte se lichvou*

¹⁵⁷ Difference between Islamic Banking and Conventional Banking. *Academy for International Modern Studies*.

¹⁵⁸ Bezúrokové bankovníctví a jeho produkty. *E-islam*.

rozmnožující dvakrát zisk, nýbrž bojte se Boha, snad budete blažení...“ (Korán 3:130–131), „Ti, kdož pohlcují zisk z lichvy, vstanou z mrtvých jako ten, koho satan potřásl svým dotekem. A to proto, že říkali: „Vždyť prodávání je podobné lichvě!“ Bůh však dovolil prodávání a zakázal lichvu...“ (Korán 2:275–276)¹⁵⁹

Není pochyb o tom, že úroky poskytované konvenčními bankami jsou zakázané v Koránu. Tento bod byl potvrzen Islámskou výzkumnou akademií přidruženou k Al-Azhar v roce 1965 a později Akademií islámského fiqhu přidruženou k Organizaci islámské konference (rozhodnutí č. 10 na jejím plenárním zasedání v roce 1985).¹⁶⁰

Úrok tzn. „*ribá*“ (الرباء) je dle šari‘a každý nárůst ceny transakce, který není kryt protihodnotou (prací nebo hodnotou zboží), nebo jinou dohodnutou kompenzací, tj. penězi které vznikly samy od sebe ze statického uložení financí ve formě peněz nebo zpeněžitelných produktů. Lze ho rozdělit na dva typy: „*Ribá‘ al-fadl*“ (رباء الفضل) což je úrok z kvality, který se týká transakcí obchodních ve věci směny zboží. Např. když někdo zaplatí za určité množství kvalitních datlí dvojnásobkem méně kvalitních. Dalším typem je „*Ribá‘ an-nesíja*“ (رباء النسبة), to je úrok ze zpoždění, který se týká půjček, jde o navýšení sazby při půjčce.¹⁶¹ Krom „*ribá*“ se v islámských bankách nesmí vyskytnout ani „*gharár*“ (غرار) – přehnaný risk, „*majsír*“ (ميسر) – spekulace, a tzv. „*ne-halál*“ (nepovolené) aktivity. Všechny tyto zmíněné druhy úroku jsou zakázané.¹⁶²

V mnoha ohledech je islámské bankovníctví podobné konvenčnímu bankovníctví. Rozdíl je ale v tom, jak tyto islámské banky fungují. Často se o něm mluví jako o „etickém“ nebo „lidském“ bankovníctví. Na rozdíl od zakázaného úroku islámské bankovníctví využívá jiných možností, které jsou povoleny, například podílů na zisku, bezúročných půjček a dalších finančních služeb, které

¹⁵⁹ Bezúrokové bankovníctví a jeho produkty. *E-islam*.

¹⁶⁰ SIDDIQI, M. Funds Deposited in Interest-Based Banks. *IslamOnline*.

¹⁶¹ Bezúrokové bankovníctví a jeho produkty. *E-islam*.

¹⁶² ALGAOUD, L. a M. LEWIS. *Islamic critique of conventional financing*. 40-41 s.

nevytvářejí „*ribá*“, a proto jsou povoleny. Na rozdíl od konvenčního bankovníctví, které účtuje úroky z úvěrů, jsou islámské banky strukturovány tak, aby podporovaly finanční transakce s hlavním zaměřením na charitu a rozvoj komunity.¹⁶³

Aby bylo zajištěno, že islámská banka vykonává aktivity v souladu s islámským právem šarí‘a, bývají v každé islámské bance zřizovány tzv. Šarí‘a dozorčí rady, ve kterých sedí muslimští právníci, kteří pracují jako nezávislí auditoři a sledují soulad aktivit s islámským právem a jako poradci banky vetují vadné nové kontrakty, provádějí audit stávajících smluv a schvalují změny.¹⁶⁴

Islámské finanční instituce mají také k dispozici speciální produkty, které umožňují i financování velkých projektů či poskytování úvěrů. Charakteristické rysy některých z nich: „*Mudáraba*“ (المضاربة) – Sdílení zisku. Jedna strana poskytuje celý objem kapitálu, druhá vkládá do projektu odbornou znalost a řídí investici. Případný zisk se rozděluje podle předem stanovených pravidel. „*Mušáraka*“ (المشاركة) – společný podnik. Jde o dvoustrannou spolupráci, kdy obě strany poskytují kapitál. Zisk se rozděluje podle předem stanovených poměrů. „*Murábaha*“ (المرا بحة) – náklady plus přírážka. Jde o třístrannou smlouvu. Banka podle ní plní roli pořizovatele zboží od třetí strany. „*Idžára*“ (الإجارة) – kontrakt, kdy banka kupuje a pronajímá zboží požadované klientem, který platí za pronájem. Tento způsob financování se nejvíce blíží leasingu. „*Istisna'a*“ (الاستثناء) – kontrakt, kdy se jedna strana zavazuje, že vyrobí přesně definovaný produkt za předem stanovenou cenu a v určitém časovém horizontu. „*Qard hasan*“ (القرض الحسن) – bezúročná půjčka zákazníkům banky, kteří se ocitli v přechodné finanční nouzi, a to zpravidla proti zástavě.¹⁶⁵

¹⁶³ Difference between Islamic Banking and Conventional Banking. *Academy for International Modern Studies*.

¹⁶⁴ SZCZEPANOWICZ, A. *Unconventional Banking in a Conventional Environment: Islamic Banking and Finance in the USA*. 28 s.

¹⁶⁵ MAITAH, Mr. *Politická a ekonomická kultura islámu na Blízkém východě*.

Jak je to tedy s používáním konvenčních bank v nemuslimských zemích? Správně by muslimové neměli používat konvenční banky ve velké míře, což bývá ale v nemuslimských zemích velice obtížné, a tak muslimové musí dbát na to, aby všechny transakce, které dělají s jinými lidmi, muslimy nebo nemuslimy, byly buď povoleny v šarí'a, nebo alespoň neporušovaly žádné z jejích pravidel, bez ohledu na to, do jaké míry druhá strana dodržuje pravidla šarí'a. Tím pádem je přípustné provádět transakce s úrokovými bankami, pokud takové transakce neporušují šarí'a. Otevření běžného účtu, který negeneruje úrok, provádění převodů finančních prostředků, změny měny atd. je tedy přípustné, jakákoliv jiná transakce v konvenčních bankách porušující zákaz úroků je *"harám"*. V případě že se muslim musí vypořádat s úroky v konvenčních bankách, tak je musí držet na co nejmenší možné výši. To znamená, že pokud má někdo účet generující úrok, musí jej omezit na minimum, pokud se tomu nemůže vyhnout.¹⁶⁶

Dr. Monzer Kahf, významný muslimský ekonom a poradce, uvádí že jakékoli rozhodnutí či zákaz v islámu podléhá v případě nutnosti výjimce, a to hlavně, když život, náboženství, mysl, potomstvo a majetek jsou ohroženy zničením nebo těžkými škodami. Proto v případě nutnosti a ohrožení jednoho z vyjmenovaných elementů v životě muslima a když nemá k dispozici islámskou banku, tak se může uchýlit k půjčkám od konvenčních bank.¹⁶⁷

Další možností k používání konvenčních bank je dle „*fatwy*“ Dr. Muzammila Siddíqiho, bývalého prezidenta Islámské společnosti Severní Ameriky, výjimka při používání konvenčních bank z důvodu nedostupnosti islámských bank jen v případě, že úroky placené těmito bankami by měly být pravidelně vybírány a dávány na nějaký charitativní účel. Muslim by je neměl

¹⁶⁶ SIDDIQI, M. Funds Deposited in Interest-Based Banks. *IslamOnline*.

¹⁶⁷ Interest-based Loan as the Only Option!. *IslamOnline*.

používat na své vlastní náklady a nelze je brát v úvahu při platbě svého „zakátu“¹⁶⁸.¹⁶⁹

Většina muslimů v zemích, kde nemají k dispozici islámské banky, to dělá tak, že buď si otevírají bankovní účty bez generování úroku, či v případě účtu generujícím úrok a je malý úrok tak s úrokem nakládá tak že je použijí pro bankovní poplatky.¹⁷⁰ Když je ale úrok vyšší, tak se úroky dají stranou a jsou použity pro charitativní účely, jak už bylo výše zmíněno. Nejčastěji bývají – tyto částky posílány do obecných muslimských charitativních organizací, do oblastí, kde žijí chudí a potřební lidé, nebo lidé postižení suchem a dalšími přírodními katastrofami.¹⁷¹

4.2 Zaměstnání v konvenčních bankách

Islám nemá výhrady jen k tomu, když muslim využívá konvenční banky jako klient, ale má problémy i jako zaměstnanec. V islámu totiž povolení či zákaz výkonu nějakého zaměstnání u nějakého konkrétního zaměstnavatele závisí na dvou věcech: 1. Povaha samotného zaměstnání. Samotné zaměstnání musí být v islámu dovolené. Tedy pokud je v popisu zaměstnání něco, co je v islámu zakázáno, např. zhotovování erotických a pornografických zobrazení, obsluhování zákazníků alkoholem, nebo zaznamenávání či výpočet úročných transakcí, je tento druh zaměstnání v islámu zakázán coby nezákonný. 2. Plat, který za odvedenou práci zaměstnanec pobírá, musí být taktéž získán z čistého zdroje. Pokud sám popis výkonu práce zaměstnance neobsahuje žádnou v islámu zakázanou činnost, ale výplata jde z peněz nečistých, získaných zakázaným provozem, jako např. majetkovou kriminální činností, nebo prostřednictvím úročných transakcí, potom je takové zaměstnání podle islámu stále považováno za nezákonné.¹⁷²

¹⁶⁸ Islámská náboženská daň.

¹⁶⁹ SIDDIQI, M. Funds Deposited in Interest-Based Banks. *IslamOnline*.

¹⁷⁰ Vlastní poznatky.

¹⁷¹ SIDDIQI, M. Funds Deposited in Interest-Based Banks. *IslamOnline*.

¹⁷² OSMÁNÍ, M. Zaměstnání muslima v konvenční bance. *E-Islam*.

S ohledem na tyto dva principy závisí stanovisko k dané práci v bance na přesné a konkrétní náplni dané pracovní činnosti. Proto je zakázána jakákoli práce, která se přímo zabývá bankovními úroky, jako je psaní, podepisování nebo osvědčení úrokových smluv.¹⁷³ Džábir¹⁷⁴ vypravoval, že Posel Boží (nmAž) proklel toho, kdo pobírá úrok, kdo vyplácí úrok, svědka takového kontraktu i toho, kdo to zaznamenává. Pak pravil: *"Všichni jsou v tom stejní."* (Muslim - Sahíh). Z toho vyplývá, že v islámu je přípustné, aby muslim pracoval v jakémkoli oddělení v konvenční bance, pokud nepřipravuje žádné úrokové smlouvy nebo je nepodepisuje jménem banky.¹⁷⁵

Dle názoru velkých islámských učenců jako je např. Júsuf al-Qaradáwí je přípustné pracovat v jakémkoli oddělení v běžné konvenční bance v úvěrovém oddělení, IT, nebo softwarových odděleních nebo jiných, pokud muslim nepřipravuje žádné úrokové smlouvy nebo je nepodepisuje jménem banky. Argumentem Qaradáwího je, že takové práce v konvenčních bankách nejsou zahrnuty do Alláhova hněvu, o kterém se zmiňuje Prorok (nmAž) na dárce „*ribá*“ (úroku), jeho příjemce, jeho pisatele a jeho svědky. Kromě toho celkový zákaz práce v nemuslimských bankách přináší muslimům zbytečné nepříjemnosti a strádání jak v zemích s muslimskou většinou, tak v muslimských komunitách jiných zemí.¹⁷⁶

Argumenty a „*fatwy*“ islámských učenců se v této problematice hodně liší, např. argument šejcha Muhammeda ibn Sálíh al-‘Usejmína zní: *„Není dovoleno pracovat v instituci, která se účastní úrokových transakcí, dokonce i kdyby šlo o pozici řidiče či ostrahy. Už samo to by bylo spoluúčastí na úrokové transakci a práci pro takovou instituci, což není možné bez podporování takové transakce. Kdokoli úrok neschvaluje, nebude hledat takový druh zaměstnání a nebude ho nijak podporovat. Kdokoli schvaluje či podporuje hřích, sám se hříchu dopouští.*

¹⁷³ Is it Permissible to Work in an Interest-Based Bank?. *IslamOnline*.

¹⁷⁴ Abú Músa Džábir ibn Hajján, byl muslimský alchymista, farmaceut, filozof, astronom a fyzik.

¹⁷⁵ Is it Permissible to Work in an Interest-Based Bank?. *IslamOnline*.

¹⁷⁶ Is Working in Non-Islamic Banks to Gain Experience Allowed?. *IslamOnline*.

Kdokoli se navíc přímo účastní celé transakce tím, že ji zaznamenává, zapisuje, vkládá do ní peníze, nebo vklad přijímá, ten se zakázaného jednání účastní přímo.“

¹⁷⁷ Důvodem je, že zisk takové instituce je zakázán a je zakázáno se jím živit. Dokud je dotyčný placen jako zaměstnanec touto institucí, také jeho plat se stává zakázaným, neboť pochází ze zakázaného zdroje. Toto pravidlo platí pro všechny konvenční, tedy úrokové banky. Podle stálé komise pro fatwy v Saudské Arábii není v konvenčním bankovním sektoru žádná pozice, která by mohla být z tohoto pravidla výjimkou. Totéž platí pro konvenční pojišťovnictví. Jak banky, tak i pojišťovny mají svou šarí‘a přijatelnou alternativu známou ve většinově muslimských zemích.¹⁷⁸

Na práci v úrokových bankách v netransakčních pozicích není žádný jednotný názor učenců a jednotlivá „*fatwa*“ a názory právníků se velice liší. V pracovní sféře se muslimové v nemuslimských zemích, a to převážně tlumočníci a překladatelé mohou také setkat s prací, která zahrnuje překládání konvenčních smluv nebo tlumočení klientům v konvenčních bankách či pojišťovnách.¹⁷⁹ Tlumočnická či překladatelská práce by byla dovolená jedině tehdy, pokud by překladatele neplatila sama banka či pojišťovna, pokud by překladatelská firma byla samostatným ekonomicky činným subjektem, který překládá jakékoli zakázky kterýmkoli zadavatelům, ne pouze bankám a pojišťovnám, pokud nepřekládá ani finanční dokumenty k úrokovým či jinak nedovoleným transakcím. Je třeba, aby překlad bankovních transakcí nebyl výlučným polem působnosti firmy a jednotlivým zaměstnancům by zůstala možnost výběru té části dokumentace, která by s úrokem a jinými zakázanými transakcemi přímo nesouvisela. Také je nutno, aby překladatel/tlumočník svou vlastní ekonomickou aktivitou přímo nevstupoval do zakázané úrokové transakce mezi bankou či pojišťovnou a jejím klientem, tedy mezi přeložením nezbytných dokumentů a

¹⁷⁷ *Fetáwá islámíja* 2:401

¹⁷⁸ VĚTROVEC, A. Překládání a tlumočení úřední dokumentace konvenčním finančním institucím. *E-Islam*.

¹⁷⁹ Vlastní poznatky.

samotným spácháním hříchu úroku, případně obchodování se zakázaným rizikem "gharár" nebyla žádná nevyhnutelná kauzální souvislost. Ačkoli je velmi pravděpodobné, že přeložený dokument bude nakonec stejně použit k realizaci zakázané transakce, ze samotné existence překladu jeho dokončení a zrealizování nutně nemusí vyplývat.¹⁸⁰

„Fatwa“ Dr. Abdulláha al-Fakíha říká, že muslim může pracovat a překládat pro konvenční banky, pokud dotyčný pracovník není zapojen do transakcí podporující „ribá“, ale jestli tlumočnick byl najat přímo bankou či přidruženou firmou a pracoval jako její zaměstnanec přímo a pouze za účelem sjednání úročné transakce, potom by něco takového bylo zakázáno, shodně předpisu verše¹⁸¹: „Pomáhejte si vzájemně ke zbožnosti a bohabojnosti a nepomáhejte si k hříchu a nenávisti.“ (Korán 5:2). Pokud by překladatelská firma byla ve skutečnosti jen navázaným ekonomickým přívěskem konvenční banky či pojišťovny, potom by práce v ní byla zakázána. To samé by platilo v případě, kdyby se překladatelská firma jako taková nevěnovala jiným překladům, než překladům úřední dokumentace nezbytné pro realizaci úročných či jiných zakázaných transakcí. Stálá komise pro fatwy SA stanovila jako zakázaný jakýkoli druh či jakoukoli podobu pomoci těmto institucím v úspěšné realizaci jejich zakázaných finančních transakcí.¹⁸²

V praxi to vypadá ale tak, že muslimové v zemích, kde je větší muslimská minorita jako např. v USA, UK nebo ve Francii, se snaží vyhýbat konvenčním bankám a vyhledávají v rámci možnosti alternativy v zaměstnání v islámských bankách (přítomně nebo online), zejména na pozicích, kde musí uzavírat smlouvy. Pokud ale nenalézají žádné alternativy v podobě „halál“ bank, tak v té bance pracují, jelikož nemají jiné možnosti na výběr, zvláště když mají tento obor

¹⁸⁰ VĚTROVEC, A. Překládání a tlumočení úřední dokumentace konvenčním finančním institucím. *E-Islam*.

¹⁸¹ Taktéž.

¹⁸² VĚTROVEC, A. Překládání a tlumočení úřední dokumentace konvenčním finančním institucím. *E-Islam*.

vystudovaný. Neberou tedy ohled na to, zda je to v islámu povolené či zakázané, poněvadž dnes každý myslí na to, jak si co nejrychleji vybudovat svou kariéru a pracovat na lepších pozicích. V případě tlumočnicků a překladatelů tak na výše zmíněná pravidla neberou ohled.¹⁸³

¹⁸³ Vlastní poznatky.

5. ISLÁMSKÉ CHARITY

Dobročinnost a štědrost je v islámu ústředním bodem v mezilidských vztazích. Považuje se za kvalitu duše, kterou Alláh dává těm, které miluje, těm, kteří nejsou závislí na materiálním bohatství a místo toho se dělí s ostatními o to, co jim bylo bohem naděleno, aby konali dobré skutky a tím učinili svět lepším místem.¹⁸⁴

Základními kategoriemi, které určují charakter islámské charity, jsou „zakát“ (زكاة), „sadaqa“ (صدقة) a „waqf“ (وقف). „Zakát“ je chápán jako povinná náboženská daň (povinná almužna), „sadaqa“ jako dobrovolná almužna a „waqf“ jako majetek darovaný k dobročinným účelům, popřípadě může mít přímo charakter nadace.¹⁸⁵

5.1 Zakát

„Zakát“ je třetím pilířem islámu a je v Koránu zmiňován mnohonásobně. Např. v druhé sůře koránu Kráva je „zakát“ zmiňovaný v následujících verších: „*Dodržujte modlitbu, rozdávejte almužnu a sklánějte se, k těm, kdož se sklánějí!*“ (Korán 2:43), „*Dodržujte modlitbu a dávejte almužnu, neboť cokoli dobrého pro sebe připravíte, to u Boha naleznete – a Bůh jasně vidí, co děláte.*“ (Korán 2:110)

„Zakát“ vyžaduje, aby muslimové věnovali 2,5 % svého kvalifikovaného majetku každý rok na pomoc muslimům, kteří to potřebují, napříč řadou kategorií. „Zakát“ je jak duchovní povinností, tak zásadní součástí islámského systému sociální péče.¹⁸⁶ Účelem „zakátu“ je v konečném důsledku zvýšit víru a oddanost Alláhu. Funguje také jako sociální záchraná síť pro ty, kteří to potřebují, a jako prostředek k povznesení celé komunity a pomoc muslimům a islámu vzkvétat.¹⁸⁷

¹⁸⁴ The Most Inspiring Hadith on the Importance of Sadaqah in Islam. *Bonyan organization*.

¹⁸⁵ TUREČEK, B. *Světla a stíny islámu: Drama Blízkého východu a sonda do duší jeho obyvatel*. 32 s.

¹⁸⁶ What is Zakat?. *National Zakat Foundation*.

¹⁸⁷ Taktéž.

Muslimové platí „zakát“ z různých druhů svého majetku a příjmů, zahrnuje to zlato, stříbro, klenoty, peníze, obchodní majetek, živý inventář a zemědělské produkty.¹⁸⁸ V Islámu je každý člověk, ať mladý nebo starý, pokud má vlastní majetek, povinen splnit finanční závazky, které požaduje islámský zákon. „Zakát“ se platí z peněz a majetku každý lunární rok (354 dnů) a platí se opakovaně každý rok vždy ve výši 2,5% hodnoty z majetku.¹⁸⁹

Jelikož dávat „zakát“ je povinností každého muslima, tak se muslimové často setkávají s otázkou, komu mohou „zakát“ dávat a jaký je způsob darování „zakátu“. S touto problematikou bojují muslimové v nemuslimských zemích hlavně z důvodu toho, že „zakát“ by se měl převážně dávat jen ostatním muslimům. Dr. Monzer Kahf praví že zásadou je, že „zakát“ mají platit bohatí muslimové chudým muslimům, a to odkazuje na komunitu muslimů. Měl by se vyplácet pouze muslimům, nikoli nemuslimům, kromě případu, že nemuslim potřebuje okamžitou pomoc v otázce života a smrti.¹⁹⁰ Šejch Saqr Atíyáh, bývalý šéf výboru Al-Azhar pro fatwy, uvádí: „Většina učenců je toho názoru, že nemuslimům by se peníze ze „zakátu“ neměly dávat kromě těch, jejichž srdce inklinuje k islámu, i když existuje rozdíl v tom, zda je takové ustanovení stále relevantní, nebo ne, a přípustnost dávat jim „zakatské“ peníze je předmětem kontroverzí.¹⁹¹ Zákaz dávat jim „zakatské“ peníze je založen na hadísu Muáda íbn Džabála (605 n. l – 639), když byl poslán prorokem (nmAž) do Jemenu a řekl mu že: „Zakát má být odebrán bohatým mezi nimi a dán chudým mezi nimi“, tímto tvrzením se rozumí právě bohatí mezi muslimy a chudí mezi nimi. (Al-Bucháří; Muslim – Sahíh).

Muslimové v nemuslimských zemích se tak potýkají se s obtížemi při hledání správné osoby, které by dali „zakát“, a to převážně v zemích, kde je malá muslimská komunita. Většina muslimů, kteří bydlí v západních nemuslimských

¹⁸⁸ The Most Inspiring Hadith on the Importance of Sadaqah in Islam. *Bonyan organization*.

¹⁸⁹ KAHF, M. Zakát muslimských žen. *Islamweb*.

¹⁹⁰ Can I Give Zakah to Non-Muslims?. *IslamOnline*.

¹⁹¹ Giving Zakah to non-Muslims. *IslamOnline*.

zemích, málokdy finančně strádají, a proto pro ně naplatí pravidlo, že by se peníze měly dávat chudým.¹⁹² Někteří muslimové se rozhodnou „zakát“ dávat svým dalekým příbuzným, které nemusí živit (tzn. dospělým sourozencům tetám, strýcům, bratrancům atd.). Dává se jen příbuzným druhé kategorie, protože existuje jednomyslný souhlas, že blízkým příbuzným (tzn. manželka, děti, sestry, rodiče) není možné dávat povinný „zakát“. Ten, kdo platí „zakát“, totiž nejdříve musí zabezpečit jejich potřeby tak, aby nebyli počítáni mezi chudé, kteří mají nárok na „zakát“. Teprve když člověk zajistí potřeby lidí, o které se má postarat, vypočítá „zakát“. Vyplacení „zakátu“ manželce nebo dětem nebo rodičům by se rovnalo vyplacení „zakátu“ sobě samotnému, protože by to snížilo částky, které musíme věnovat na to, abychom je uživil, a tím bychom pomohli sami sobě.¹⁹³ Právníci se jednomyslně shodují na možnosti dát „zakát“ této skupině příbuzných. Dokonce se domnívají, že při dávání „zakátu“ mají takoví příbuzní přednost. Splní se totiž dva cíle – dá se „zakát“ + posílí se rodinné vztahy. Dosvědčuje to i jeden hadíth, který vyprávěl Ahmad, Ibn Majah, An Nasai a At Tirmidhi, který ho posoudil jako „dobrý“. Prorok (nmAž) řekl: „*Almužna chudému je jednoduchá almužna, almužna pro příbuzného je dvojitá almužna, protože je to jednak almužna, a jednak udržování rodinných svazků.*“¹⁹⁴

Další část muslimů se rozhodne svůj „zakát“ posílat do muslimských zemí, a to to buď svým vzdálenějším rodinným příslušníkům a známým, kteří jsou v nouzi, nebo organizacím, které provozují různé charitativní činnosti, či různým nadacím, které „zakát“ vybírají a dávají ho potřebným lidem. S tímhle posíláním se ale pojí jeden velký háček, a to je že často bývají tyto každoroční transakce označovány za „podezřelé“ ze strany bank nebo bezpečnostních složek. Označování transakcí za podezřelé je hlavně z důvodu, že buď sám odesílatel či příjemce, organizace či nadace podporují či financují různé extremistické a teroristické organizace. Tímto se muslimové staví do špatné pozice a nechtějí na

¹⁹² Vlastní poznatky.

¹⁹³ SAQR, A. Zakát pro příbuzné. *Islamweb*.

¹⁹⁴ Taktéž.

sebe zbytečně obracet pozornost, a tak se mnozí muslimové sami snaží najít muslimy v nouzi, kterým by mohli pomoci.¹⁹⁵

Dnešní muslimové žijící na Západě vnímají obtížnou situaci řady muslimů žijících v extrémní chudobě a zoufalé nouzi. Proto upřednostňují posílání peněz právě do těchto postižených částí světa, do různých migračních táborů a podobně, i když si uvědomují, že ani všechen „zakát“ světa nemůže tuto situaci efektivně vyřešit. A tak i přes riziko stále upřednostňují posílat peníze do postižených oblastí anebo do míst s momentálními migračními krizemi a v Evropě „zakátem“ podporovat muslimy v různých migračních táborech.¹⁹⁶

5.2 Sadaqa

„Sadaqa“ je charita daná dobrovolně za účelem potěšit Boha. Popisuje dobrovolný charitativní akt vůči druhým, ať už prostřednictvím štědrosti, lásky, soucitu nebo víry. Tyto činy nemusí být nutně fyzické nebo peněžní. Jednoduché dobré skutky, jako je úsměv nebo pomocná ruka, jsou považovány za činy „sadaqa“.¹⁹⁷ Dávat „sadaqa“ neznamena být bohatý a být schopen rozdávat drobné množství peněz chudým a potřebným muslimům. Existuje mnoho typů „sadaqa“, které můžete dělat a získat její výhody.¹⁹⁸

V hadísu a Koránu jsou definovány různé typy „sadaqa“ jako je např. šířit poznání, dávat upřímné rady, podávat pomocnou ruku, říkat vlídné slovo, sdílet jídlo, věnovat svůj čas a energii na dobré skutky nebo také pečovat o svou rodinu a děti. V podstatě „sadaqa“ je vše, co člověk dělá s čistými úmysly na pomoc druhým, a to má v očích Alláha velkou hodnotu.¹⁹⁹ Alláh v koránu řekl: „*Není povinností tvou, abys je vedl, ale Bůh vede toho, koho chce. To, co rozdáváte dobrého, je ve prospěch vás samých, avšak vydávejte jen z touhy popatřit na tvář*

¹⁹⁵ Blocking Faith, Freezing Charity. *Aclu national*.

¹⁹⁶ Vlastní poznatky.

¹⁹⁷ Sadaqa. *Islamic Relief*.

¹⁹⁸ What is the Difference Between Sadaqah and Zakat?. *Zakat Foundation of America*.

¹⁹⁹ Taktéž.

Boží. A to, co vydáte dobrého, bude vám plně nahrazeno a nebude vám ukřivděno.“ (Korán 2:272).

Dávat „*sadaqa*“ může člověk buď veřejně nebo v tajnosti. Skrytá „*sadaqa*“ je to, co člověk dává tajně, aniž by o tom věděl nikdo jiný než Všemohoucí Alláh. Tajná „*sadaqa*“ pomůže potřebným naplnit jejich potřeby a také jim pomůže zbavit se negativních pocitů závidosti a zášti, které mohli chovat vůči bohatým lidem.²⁰⁰

Pokud jde o toho, kdo dává tajné „*sadaqa*“, samotný proces dávání mu poskytuje velké štěstí a očišťuje jeho duši. Je to také prostředek k ochraně jeho bohatství, (protože když dává druhým, získá si jejich lásku, a tak se ušetří vlivu jejich závidosti.) Dávat „*sadaqa*“ v podstatě oblaží dárce a prospívá mu.²⁰¹ Všemocný Alláh ve svém verši říká, že dávat tajně a skrytě „*sadaqa*“ je lepší. *„Jestliže dáváte almužny veřejně, je to krásné, jestliže to však činíte skrytě a dáváte chudým, je to pro vás lepší a vymaže vám to špatné skutky vaše. A Bůh je dobře zpraven o tom, co činíte.*“ (Korán 2:271).

5.2.1 Sadaqa džáríja

Jedním z druhů „*sadaqa*“ je „*sadaqa džáríja*“ (صدقة جارية). V přesném překladu „*sadaqa džáríja*“ znamená pokračující charita, která zmíněna v hadísu Abú Hurajrá, podle kterého Alláhův posel (nmAž) řekl: „Když člověk zemře, skončí všechny jeho dobré skutky kromě tří: pokračující dobročinnosti (*sadaqa džáríja*), prospěšné znalosti a spravedlivý syn, který se za něj bude modlit.“ (Muslim – Sahíh: 1631). „*Sadaqa džáríja*“ funguje ve stejném smyslu jako charitativní organizace, kdy lidem dlouhodobě přináší prospěch a nadále sčítá dobré skutky pro dárce i po jeho smrti.²⁰² Muslim může v rámci „*sadaqa džáríja*“ přispět např. na vybudování sirotčince nebo domova pro seniory také na stavby

²⁰⁰ Hidden Sadaqah Extinguishes Allah's Wrath. *IslamOnline*.

²⁰¹ Taktéž.

²⁰² The Different Types of Sadaqah. *Bonyan organization*.

mešit, sázení stromů, kopání studní, na tisk a distribuci koránu a šíření prospěšných znalostí výrobou knih a pásek a jejich distribucí.²⁰³

Mezi druhy „*sadaqa džáríja*“ paří i tzv. „*waqf*“, představuje majetek, který bývá zadržen a musí být přístupný pro charitativní nebo náboženské účely, je trvale vázán a je nepřenosný.²⁰⁴ Je několik druhů „*waqf*“, mezi ně patří např. majetkový „*waqf*“, což představuje fyzický majetek, jako jsou mešity, pozemky, domy, nemocnice, kanceláře, budovy a jakýkoli jiný majetek, který může být přínosem pro komunitu. Další je finanční „*waqf*“, to je dar v peněžní formě, ale musí být investována jako první a pouze vytvořené příjmy mají být směřovány k příjemcům. Existuje také korporační „*waqf*“, to jsou firemní akcie společností, které jsou vydávány a spravovány subjekty jako jsou např. islámské banky, investiční společnosti v souladu s právem šarí‘a atd.²⁰⁵

Přínos „*waqf*“, může mít užitek pro celou komunitu bez ohledu na muslimy a nemuslimy, to dokazuje, že islám podporuje obecné blaho, které může poskytovat užitek celé komunitě bez ohledu na muslimy a nemuslimy.²⁰⁶

Jak už bylo výše zmíněno, muslimové v nemuslimských zemích sice mívají obtíže s tím, komu darovat svůj „*zakát*“, ale naopak v dávání „*sadaqa*“ existují volná pravidla, záměrem je dávat bez očekávání odměny, neexistují žádná pravidla ani pro to, kdo může „*sadaqa*“ přijímat, protože jde o akt laskavosti, jehož cílem je poskytnout pomoc a podporu komukoli v nouzi – ale musí být v nouzi.²⁰⁷ Tím pádem „*sadaqa*“ může být darována i nemuslimovi v nouzi nebo také muslimové mohou zřizovat různé charitativní činnosti, (přispívání k dobročinným akcím) v nemuslimských zemích. Nejčastěji muslimové projevují „*sadaqa*“ rozdáváním jídel potřebným ve svém okolí, pomáháním zahraničním studentům, zřizováním různých charitativních akcí pro domovy seniorů, dětské

²⁰³ What Is Sadaqah Jariyah (Ongoing Charity)? *IslamQA*.

²⁰⁴ Relocating Waqf (Endowments) Property to Another Site. *IslamOnline*.

²⁰⁵ Can Waqf Property Used by Non-Muslim. *MyFundAction*.

²⁰⁶ Taktěž.

²⁰⁷ How to give sadaqah. *Orphans in need*.

domovy, dáváním různého oblečení a jídla migračním střediskům, bezdomovcům, finančními příspěvky na podporu škol svých dětí, či podporu muslimských obcí ve svých městech a k udržování své muslimské komunity a identity.²⁰⁸

Muslimové v české republice „*sadaqa*“ projevují převážně prostřednictvím muslimských obcí a nadací kde tyto organizace provádějí charitativní činnost jménem muslimské komunity. Charitativní činnosti konkrétně v Praze se zabývá jak Islámská nadace, tak i Muslimská obec. K těmto činnostem patří aranžmá v táborech žadatelů o azyl. Pomoc probíhá formou finanční, materiální i duchovní podpory. Finanční pomoc pro tábory je často čerpána právě ze „*zakátu*“ či finanční „*sadaqy*“. Tyto finance, pokud jsou lidmi odevzdávány Islámské nadaci, jsou poté v těchto táborech rozdány.²⁰⁹ Také nadace vyhlašuje různé sbírky v případě nějakých živelních pohrom. Tyto sbírky nemají veřejný charakter, fungují spíše tím způsobem, že při pátečním shromáždění jsou vyhlášeny a lidé pak informaci šíří dál a přispívají. Finance vybrané v těchto sbírkách jsou využity k nákupu potřebných věcí, jako je oblečení, trvanlivé potraviny a medikace a jsou pak přímo zaslány na potřebné místo.²¹⁰ Muslimská obec v Praze také začala v roce 2017 každý pátek v podvečer rozdávat polévku potřebným lidem (především bezdomovcům) před Pražským hlavním nádražím.²¹¹

²⁰⁸ Vlastní poznatky.

²⁰⁹ Vlastní poznatky.

²¹⁰ Vlastní zkušenost.

²¹¹ Rozdávání polévky bezdomovcům. *Muslimská obec v Praze*.

6. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vyjmenovat, extrahovat a analyzovat problémy každodenního života muslimů v nemuslimské společnosti. Ukazuje se nám, že většina těchto problémů a překážek je důsledkem rozdílných kultur a absence aplikace práva šarí'a na tuto menšinovou skupinu muslimů. Islámská jurisprudence menšin neboli „*Fiqh ala qaliját*“ je pro tyto muslimy považována za jednu z nejdůležitějších větví islámského práva, protože se snaží najít východiska a řešení životních překážek v neislámské společnosti. Z toho důvodu „*idžtihád*“ islámských intelektuálů je v těchto případech jediným řešením, jak získat odpovědi na tyto konkrétní otázky ve snaze rozvinout tuto oblast islámské jurisprudence, která je důležitá pro vytvoření vhodného prostředí pro muslimy a v „západních“ společnostech, funguje na základech „*fiqhu*“.

K problémům, se kterými se muslimové setkávají, patří především překážky v dosažení plnohodnotné „halál“ stravy. V nemuslimských zemích se silnou muslimskou komunitou jsou v tomto ohledu věci lépe zařízené, kdy je k dispozici nespočet zdrojů „halál“ potravin. Tím pádem je pro ně dodržování stravy dle islámských pravidel snazší. Horší to bývá ve státech se slabou muslimskou komunitou, kde muslimové mívají omezené zdroje „halál“ stravy. V tomto případě se většina muslimů uchyluje k nalézání individuálního řešení, jak získat „halál“ stravu dle dostupných možností, kdy si sami obstarají maso z příslušných farem a sami provádějí porážku a následnou přípravu dle islámských pravidel. Obstarání „halál“ masných výrobků představuje pro muslimskou menšinu stálý problém. Další kategorie muslimů si osvojila některé fatwy, týkající se masa, a jsou zastánci toho, že je možné pozřít a nakupovat maso a masné výrobky u „ahl al-kitáb“ (lidé Knihy), vzhledem k tomu, že ve většině západních zemích jsou zastánci monoteistického náboženství a vyhýbají se pouze vepřovému masu a jeho výtažkům. Naopak lze vcelku dodržet nákup ostatních potravin, které neobsahují žádné „zakázané“ přísady, kdy si muslimové jednoduše mohou

kontrolovat seznam složení jednotlivých produktů. Kontrolu složení produktu je pro ně důležité především u jídel, ve kterém není na první pohled zcela jasné, zda to obsahuje např. vepřovou želatinu u různých cukrovinek nebo alkohol v hotových omáčkách.

Jednou z nejdůležitějších věcí v životě muslima jsou rodinné a společenské vztahy. Rodina je pro muslima velmi důležitá a většina muslimů usiluje o založení rodiny. Jelikož islám má velice striktní pravidla pro jakékoliv předmanželské vztahy, tak prvním krokem k založení muslimské rodiny je uzavření manželského sňatku. Tento sňatek musí být uzavřen na základech islámského práva šarí'a. Jednou z překážek muslimského sňatku ve většině neislámských zemí je absence implementace rodinného práva v legislativách daných států. Proto to někteří muslimové řeší tak, že odcestují do některé z muslimských zemí, kde uzavřou své manželství a poté tento sňatek zaregistrují na příslušných úřadech v zemích, v nichž žijí. Většina muslimů v nemuslimských zemích se ale obrací k jinému řešení, i když může být poněkud komplikované. Napřed uzavřou civilní sňatek dle zákonů příslušného státu, ve kterém pobývají, a poté se obrátí na oficiální islámské centra k dokončení islámského svatebního obřadu. V některých státech se způsoby uzavření sňatku liší podle počtu muslimů a dalších aspektů, ale společným cílem je, že islámský sňatek musí být vždy zaregistrován na příslušném orgánu z toho důvodu, že samotný islámský sňatek není v „západních“ zemích legitimní.

Muslimové většinou čelí potížím při hledání bank, ve kterých by si mohli založit účet, protože „západní“ banky ve svých bankovních transakcích nedodržují systém islámského bankovníctví. Tento systém způsobuje pro muslimy problém, protože banky fungují na základě úrokového systému, který islám striktně zakazuje. Kvůli nedostatku a někdy i totální absenci islámských bank v neislámských zemích stojí muslimové před těžkým rozhodnutím a většinou jsou nuceni používat tyto banky, ale snaží se co nejvíce vyhnout úrokům. Potíže však nekončí jen u při vytváření bankovních účtů a využívání jiných bankovních transakcí, ale existují také různá pravidla pro zaměstnání v těchto bankách. Ne

všechny pracovní pozice jsou vhodné pro muslimy, zejména pak ty pozice, které se točí kolem úroků, jako je např. uzavírání úrokových smluv či přesvědčování klientů, aby si zakládali účty závislé na úroku. A nejen to, ale i v jiných pracovních pozicích jako jsou překladatelé, uklízeči, či ostraha je spousta komplikací, protože v těchto pozicích můžeme vstoupit do širokého sporu a debaty ohledně mzdy, kterou zaměstnanci získávají. Někteří islámští učenci považují tento plat za „*harám*“ kvůli tomu, že primárním zdrojem platu jsou úroky, které banka získává, a to spadá pod zákaz „*ribá*“.

Charitativní činnost představuje povinnost každého muslima a mezi nejdůležitější z nich patří „*zakát*“ a „*sadaqa*“ (almužna). Muslimské menšiny se mohou setkat s překážkami při vykonání této činnosti, zejména při udělování „*zakátu*“, který je povinný, a patří k pěti pilířům islámu. Dávání „*zakátu*“ se vztahuje na konkrétní ustanovení a pravidla dle práva šarí'a, včetně toho, že „*zakát*“ je omezen pouze na muslimy, kteří jsou v nouzi. Najít tuto kategorii muslimů na „západě“ bývá poněkud obtížné, protože i muslimové, kteří jsou více méně v nouzi, dostávají různé státní dotace a příspěvky. Z toho důvodu jsou někdy muslimové nuceni posílat tuto finanční daň do rozvojových zemích, a to buď osobně, nebo pomocí různých charitativních organizací. V obou případech to pro muslima představuje riziko ze strany bezpečnostních složek, protože někdy jsou tyto peněžní transakce chápány jako financování různých nelegálních, či dokonce extrémistických skupin. Co se týče „*sadaqy*“ neboli almužny, tak je možné ji dávat všem bez výjimky, protože má mírnější pravidla než „*zakát*“. „*Sadaqa*“ je nepovinná a představuje jakýkoliv charitativní čin, nejen finanční.

Názory, že muslimové na Západě se aktivně snaží uplatňovat islámské právo za účelem šíření islámu, jsou nepřesné, protože hlavním cílem muslimů při implementaci práva šarí'a v nemuslimských zemích je těžký život, který v těchto zemích vedou kvůli nedostatku možností k tomu, aby mohli vést plnohodnotný život dle svých náboženských zásad. I když islámská jurisprudenc menšin není tvořená pro všechny muslimy nebo dokonce většinu muslimů na světě, tak je

specifická pro muslimy v nemuslimských společnostech, i když někteří z nich jsou neznalí nebo lhostejní k typům argumentů, „*fatew*“ a odpovědím, které dávají. Ukazuje se, že i muslimské menšiny v neislámských společnostech, které berou tuto jurisprudenci vážněji, mají tendenci přejímat a vybírat si z názorů a „*fatew*“ dle vlastního uvážení na základě několika faktorů, z nichž ne všechny patří ke konkrétním „*šari‘atským*“ závazkům. A to právě odstraňuje jakékoliv představy muslimů v touze prosadit islámské právo v zemích, kde žijí, protože většinou se tato skupina jen snaží žít svůj poklidný život bez jakýkoliv překážek podle formálního islámského právního rámce.

RESUMÉ

This thesis highlights the importance of Islamic jurisprudence, alias "*Fiqh al-Aqalliyyat*." Minority Islamic jurisprudence or "*Fiqh alaqliyyat*" is considered one of the essential branches of Islamic law for these Muslims, as they try to find ways out and solutions to life's obstacles in a non-Islamic society. Because of this, the "*idjtihad*" of Islamic intellectuals is the only way to find answers to these particular questions to develop this branch of Islamic jurisprudence, which is crucial to creating a welcoming environment for Muslims and operates on the principles of "*Fiqh*" in "Western" societies.

In this thesis, I seek to analyze, explore, and summarize some of the significant daily issues Muslims face in the secular world from the perspective of Islamic jurisprudence. The aim of the thesis is not to define and analyze the exact theory of Islamic jurisprudence of minorities but, above all, to shed light on the extent to which this group of Muslims faces problems, how and on what basis they solve these problems, and what impact they can have on their religious identity and relationship, belonging and contribution to the broader company. The thesis, which primarily has an anthropological bent and seeks to comprehend this matter, will also help to discover solutions to some societal issues based on "*Fiqh alaqliyyat*."

The diploma thesis's second objective is to respond to the following research questions, which I identified:

1. How do Muslims in non-Muslim nations deal with the lack of food prepared in accordance with "halal" standards derived from Sharia law?
2. How does the Islamic marriage system work because most non-Muslim countries do not adopt Islamic family law?
3. What challenges do Muslims in non-Islamic banks face, and how do they overcome them?
4. What dangers may Muslims who donate money to charity in a culture where Islam is not practiced face?

One of the most challenging laws Muslims in the West must follow is maintaining a halal diet. Because halal resources are not readily available, many Muslims either purchase the meat from appropriate farms and perform the slaughter in accordance with Islamic law, or many Muslims have adopted some fatwas related to the legality of eating and purchasing meat products from People of the Book, where the majority of people avoid pork and product. Muslims greatly emphasize the family because it is one of their most essential values. The most crucial step is marriage because Islam has strict rules regarding relationships before marriage. Since Muslim marriage must adhere to Sharia law, many Muslims must either travel abroad to get married or first get married in a civil ceremony before visiting Islamic centers to complete the wedding ceremony. Finding banks where Muslims can open accounts is challenging since banks use interest-based arrangements. They are consequently frequently compelled to employ these organizations while striving to pay the slightest interest possible. Another essential component of a Muslim's life is charity. While distinguishing between two categories of charities— “*Sadaqah*” and “*Zakat*” —, some rules must be followed. Muslims typically give to charitable causes online, to local charities, or to the less fortunate by sending money to their family members living abroad.

Although not intended for all Muslims or even most Muslims worldwide, minority Islamic jurisprudence is unique to Muslims in non-Muslim communities, even if some are unaware of or unconcerned with the types of arguments, fatwas, and responses they provide. This thesis does not comprehensively analyze all concerns; instead, I focus on the contentious problems that the Muslim community, including myself, encounter in non-Muslim societies.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. ABD AS-SATTÁR, Fathallah Sa'íd. Postní měsíc Ramadán [online]. *islamweb* [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.islamweb.cz/clanky/clanek.php?id=58>
2. AHMAD, Hazrat Mirza Masroor. What is the Islamic ruling regarding a second nikah in countries where polygamy is illegal?. *Muslim how to* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.alhakam.org/what-is-the-islamic-ruling-regarding-a-second-nikah-in-countries-where-polygamy-is-illegal/>
3. AL HANÚTI, Muhammad. Rozvod na žádost ženy. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <http://www.islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=49>
4. AL-ATRAQCHI, Firas. Halal Food Classification Under the Microscope. *IslamOnline* [online]. UK [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamonline.net/en/halal-food-classification-under-the-microscope/>
5. ALGAOUD, Latifa a Meryyn LEWIS. *Islamic critique of conventional financing*. Handbook of Islamic finance. Cheltenham, 2007, 40-41 s.
6. ALI, Kecia. Muslim sexual ethics: Divorce. *Brandeis* [online]. 2003 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.brandeis.edu/projects/fse/muslim/divorce.html>
7. AL-KAWTHARI, Muhammad ibn Adam. Is it okay to take Medicines with Gelatine?. *IslamQA* [online]. Leicester, UK [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamqa.org/?p=7836>
8. Aqiqah. *Islamic Relief* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamic-relief.org/aqiqah/>
9. Aqiqah: islámská uvítací oslava pro novorozeně. *NDU* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://cs.ndu.ac/aqiqah-islamic-welcoming-celebration>
10. ATIGHETCHI, Dariusch. *Islamic Bioethics: Problems and Perspectives*. 2007th. Springer, 2007, 149 s. ISBN 978-1402049613.

11. AT-TIRMIDHI, Abu Isa Muhammad. *Jami' at-Tirmidhi*. 3. Darussalam, 2007. ISBN 209-279 AH.
12. Bezúrokové bankovníctví a jeho produkty. *E-islam* [online]. 2011 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.e-islam.cz/bezurokove-bankovnictvi-a-jeho-produkty/>
13. BLACK, Ann. *Legal recognition of Sharia law: Is this the right direction for Australian family matters?*. Family Matters. 84. Australian Institute of Family Studies, 2010, 64-67.
14. Blocking Faith, Freezing Charity: chilling muslim charitable giving in the “war on terrorism financing”. *ACLU National office* [online]. 2009 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.aclu.org/sites/default/files/pdfs/humanrights/blockingfaith.pdf>
15. BRASWELL, George W. *What You Need to Know about Islam and Muslims*. B&H Books, 2000, 83-84 s. ISBN 978-0805418293.
16. Can I Give Zakah to Non-Muslims?. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/can-i-give-zakah-to-non-muslims/>
17. Can Waqf Property Used by Non-Muslim. *MyFundAction* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://myfundaction.org/can-waqf-property-used-by-non-muslim/>
18. Cizinci muslimského vyznání [online]. *Pohřebiště*, 2015 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <http://www.pohrebiste.cz/stranky/archiv/pohreb/islam.htm>
19. CLARKE, Abdullah James. ARE FROGS HALAL?. *The Halal Life* [online]. 2020 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://thehalallife.co.uk/are-frogs-halal/>
20. Definition of Halal. *Halal Monitoring Committee UK* [online]. UK [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://halalhmc.org/resources/definition-of-halal/>
21. Difference between Islamic Banking and Conventional Banking. *Academy for International Modern Studies* [online]. UK [cit. 2023-03-21]. Dostupné z:

<https://aims.education/study-online/difference-between-islamic-banking-and-conventional-banking-system/>

22. Divorce by a non-Muslim Judge. *Islamic fiqh* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamicfiqh.net/en/articles/divorce-by-a-non-muslim-judge-330>
23. DVOŘÁK, Jan. *Analýza tržní příležitosti pro produkty halal ve vybraném internetovém obchodě*. Plzeň, 2021. Nevydaná diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Ing. Dita Hommerová, Ph.D., MBA.
24. EU laws do not cover sharia divorce [online]. *DW*, 2017 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/eus-highest-court-finds-eu-laws-do-not-cover-sharia-divorce/a-41876289>
25. *Europe Halal Food & Beverage: Market Outlook, 2027*. Bonafide Research & Marketing Pvt., 2022. BORM17378818.
26. European Certification Centre for Halal. *ECC: Halal Certification* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.ecchalal.com/>
27. FAIRBAIRN, Catherine. Islamic marriage and divorce in England and Wales. *House of commons library* [online]. 2020 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-8747/>
28. Giving Zakah to non-Muslims. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/giving-zakah-to-non-muslims/>
29. Halal as a religious norm for food. *Alimentarium* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.alimentarium.org/en/fact-sheet/halal-religious-norm-food>
30. Halal Certification for All Industries. *Halal Food Standards Alliance of America* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.hfsaa.org/>
31. HANNUN, Marya. How to Fast for Ramadan in the Arctic, Where the Sun Doesn't Set [online]. *The Atlantic*, 2013 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

<https://www.theatlantic.com/international/archive/2013/07/how-to-fast-for-ramadan-in-the-arctic-where-the-sun-doesnt-set/277834/>

32. HAQQ, I.A. Homosexualita and Islam in America: A Brief Overview. *Heinonline* [online]. 2000 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://heinonline.org/HOL/LandingPage?collection=journals&handle=hein.journals/jilc5&div=13 &id=&page=>.
33. Having a Second Wife in Western Countries. *IslamAwareness* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.islamawareness.net/Polygamy/fatwa001.html>
34. Hidden Sadaqah Extinguishes Allah's Wrath. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamonline.net/en/hidden-sadaqah-extinguishes-allahs-wrath/>
35. How to give sadaqah. *Orphans in need* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.orphansinneed.org.uk/sadaqah/ho>
36. Hunting according to Islamic Law [online]. *New muslim guide* [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.newmuslimguide.com/en/your-food-and-drink/66>
37. IRFAN, Hwaa. The halal meat industry: wasy our eid sheep really halal?. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamonline.net/en/the-halal-meat-industry-was-your-eid-sheep-really-halal/>
38. Is it okay to use dental products, such as mouthwash and toothpaste, that contain alcohol?. *Al-islam* [online]. Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.al-islam.org/ask/is-it-okay-to-use-dental-products-such-as-mouthwash-and-toothpaste-that-contain-alcohol>
39. Is it Permissible to Work in an Interest-Based Bank?. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/is-it-allowed-to-work-in-an-interest-based-bank/>
40. Is Sex Permissible Before Marriage?. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/is-sex-permissible-before-marriage/>

41. Is Working in Non-Islamic Banks to Gain Experience Allowed?. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/is-working-in-non-islamic-banks-to-gain-experience-allowed/>
42. Islam's Stance on Love and Marriage. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/islams-stance-on-love-and-marriage/>
43. Islámské názory a postupy týkající se přijetí. *Eferrit* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://cs.eferrit.com/islamske-nazory-a-postupy-tykajici-se-prijeti/>
44. KAHF, Monzer. Zakát muslimských žen. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=21>
45. KHAN, M. Amjad. E -numbers & Pig Fat. *Halal In Japan Blog* [online]. 2015 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.halalinjapan.com/blog/e-numbers-pig-fat>
46. KONDRYS, Jan. *Muhammad Abduh – islámský modernismus a snahy o náboženskou reformu v Egyptě*. Západočeská univerzita v Plzni, 2013. ISSN 1802-0364.
47. LEGHAEI, Mansour. Can a muslim family give their child a non-muslim name?. *Ask the Sheikh* [online]. 2013 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <http://www.askthesheikh.com/can-a-muslim-family-give-their-child-a-non-muslim-name/>
48. MAITAH, Mansoor. *Politická a ekonomická kultura islámu n Blízkém východě*. Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-589-2.
49. Maso porážené křesťany. *E-Islam* [online]. 2020 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.e-islam.cz/maso-porazene-krestany/>
50. MUGHNIYYA, Muhammad Jawad. *The five laws of islamic law*. In: . Ansariyan Publications
51. Muslim Funeral Traditions. *Ever plans* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.everplans.com/articles/muslim-funeral-traditions>

52. *Muslim Men's Discourses of Adoption and Gamet Donation*. *Medical Anthropology Quarterly*, 2006, **20**(1), 104,112.
53. Mužská obřízka. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <http://www.islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=58>
54. Non-Alcoholic Beer. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/non-alcoholic-beer/>
55. OSMÁNÍ, Muhammed Takí. Zaměstnání muslima v konvenční bance. *E-Islam* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.e-islam.cz/zamestnani-muslima-v-konvencni-bance/>
56. Požadavky halal a certifikace halal. *PotravinyInfo* [online]. 2016 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.potravinyinfo.cz/33/pozadavky-halal-a-certifikace-halal-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EstVtRjpnQxZPTydg8QZfbFrJfTGJxOrnQ/>
57. QADHI, Dr. Yasir. Is Kosher Meat Halal?: A Comparison of the Halakhic and Shar'i Requirements for Animal Slaughter. *MuslimMatters* [online]. 2012 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://muslimmatters.org/2012/06/22/is-kosher-meat-%E1%B8%A5alal-a-comparison-of-the-halakhic-and-shar%CA%BFi-requirements-for-animal-slaughter/>
58. RAHMAN, M. Mufizur. Food safety issues in Islam. *Health, Safety and Environment*. 2014. Dostupné z: doi:10.14196/hse.v2i6.144
59. Relocating Waqf (Endowments) Property to Another Site [online]. *IslamOnline* [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/relocating-waqf-endowments-property-to-another-site/>
60. Rozdávání polévky bezdomovcům. *Muslimská obec v Praze* [online]. 2017 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <http://www.praha-muslim.cz/activity5.htm;jsessionid=05D8DBA2ADD8A8BAB9042013267AEC0D>
61. Sadaqa. *Islamic Relief* [online]. 2019 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamic-relief.org/sadaqa/>

62. SAQR, Atiyyah. Zakát pro příbuzné. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=90>
63. Seafood. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/seafood/>
64. SHIRAZI, Faegheh. *Brand islam: the marketing and commodification of piety*. University of Texas Press. Austin, 2016.
65. SHIRBINI, Ranya. Aqiqah FAQs: Rules and Fiqh of Aqiqah. *Muslim hands* [online]. 2021 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://muslimhands.org.uk/latest/2021/09/rules-and-fiqh-of-aqiqah-for-new-born>
66. SHOAB, Muhammad. About Ramadan: Interesting Facts to Know about Ramadan. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamonline.net/en/about-ramadan-interesting-facts-to-know-about-ramadan/>
67. SIDDIQI, Muzammil. Funds Deposited in Interest-Based Banks. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/funds-deposited-in-interest-based-banks/>
68. SIDDIQI, Muzammil. Sňatek dle islámských pravidel. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <http://www.islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=42>
69. SISTANI, Sayyid Ali Husseini. *A code of practice for muslims in the west*. In: . Ahlul Bayt Digital Islamic Library, 2017. ISBN 978-1546945437.
70. Smíšená manželství a výchova děti. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=87>
71. SOBOTKOVÁ, Veronika a Jan PĚCHOTA. In: *Židé v islámu: Koncept ahl ad-dhimma a případová studie židovské menšiny v Maroku*. Západočeská univerzita v Plzni, 2018. ISBN 978-80-261-0795-8.
72. SOBOTKOVÁ, Veronika. *Neplodnost, asistované reprodukční technologie a islám*. Nový Orient. 2017, 72/2017(1), 2-8 s. ISSN 0029-5302.

73. SOBOTKOVÁ, Veronika. *Islámské rodinné právo šaría ve Velké Británii*. Západočeská univerzita v Plzni, 2012, (1), 44-47 s. ISSN 1802-0364.
74. STEWART, Jeremy. List of Halal Seafood and Haram Seafood According To Islam. *The islamic information: All about islam* [online]. 2020 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://theislamicinformation.com/blogs/list-halal-seafood-haram-seafood-islam/?fbclid=IwAR3fNjQqBsJkEvYnfNckQm0WFzgg_YV_ouibebAWTge-ReeTvU5S6y3S__0
75. SZCZEPANOWICZ, Andrej Dominik. *Unconventional Banking in a Conventional Environment: Islamic Banking and Finance in the USA*. Washington, 2011, 28 s. Diplomová práce. Georgetown University. Vedoucí práce John Voli.
76. Target shifts Muslims who won't ring up pork. *NBC Universal* [online]. 2007 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/id/wbna17665989>
77. The Different Types of Sadaqah. *Bonyan organization* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://bonyan.ngo/the-different-types-of-sadaqah/>
78. The Significance of Doing Things with Right Hands. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/the-significance-of-doing-things-with-right-hands/>
79. TUREČEK, Břetislav. *Světla a stíny islámu: Drama Blízkého východu a sonda do duší jeho obyvatel*. ČR: Universum, 2017, 32 s. ISBN 978-80-242-5750-1.
80. Using Husband's Name After Marriage In Islam. *Muslim how to* [online]. 2020 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.muslimhowto.com/2020/11/using-husband-name-after-marriage-in-islam.html>
81. Using Products Containing Alcohol. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/using-products-containing-alcohol/>
82. USMANI, Muhammad T. Adopce dítěte v islámu. *Islamweb* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.islamweb.cz/fatwy/fatwa.php?fatwaId=32>

83. USMANI, Muhammad Taqi. *The Islamic Laws of Animal Slaughter*. In: . White Thread Press, 2006, s. 35-41. ISBN 978-1933764016.
84. VĚTROVEC, Alí. Co po změně příjmení na manželovo?. *E-islam* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.e-islam.cz/co-po-zmene-prijmeni-na-manzelovo/>
85. VĚTROVEC, Alí. Jak uzavřít islámský sňatek v podmínkách České Republiky?. *E-islam* [online]. 2021 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.e-islam.cz/jak-uzavrit-islamsky-snatek-v-podminkach-ceske-republiky/>
86. VĚTROVEC, Alí. Překládání a tlumočení úřední dokumentace konvenčním finančním institucím. *E-Islam* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.e-islam.cz/prekladani-a-tlumoceni-uredni-dokumentace-konvencnim-financnim-institucim/#easy-footnote-4-10296>
87. WELTCH, Yusuf. Is Using Rum/Beer in Cakes Permissible If It Does Not Intoxicate? [online]. *The Global Islamic Seminary*, 2023 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://seekersguidance.org/answers/halal-and-haram/is-using-rum-beer-in-cakes-permissible-if-it-does-not-intoxicate/>
88. What Constitutes Zina. *IslamOnline* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://fiqh.islamonline.net/en/what-constitutes-zina/>
89. What Is Sadaqah Jariyah (Ongoing Charity)?. *IslamQA* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://islamqa.info/en/answers/122361/what-is-sadaqah-jariyah-ongoing-charity>
90. What is the Difference Between Sadaqah and Zakat?. *Zakat Foundation of America* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.zakat.org/what-is-the-difference-between-sadaqa-and-zakat>
91. What is Zakat?. *National Zakat Foundation* [online]. England, 2021 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://nzf.org.uk/about-zakat/what-is-zakat/>
92. What it's like to be gay and a Muslim. *The Conversation* [online]. 2016 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://theconversation.com/what-its-like-to-be-gay-and-a-muslim-61128>

93. Why a Muslim woman can't marry a non Muslim? [online]. *Egypt's dar al-ifta*, 2013 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.dar-alifta.org/en/fatwa/details/6167/why-a-muslim-woman-can%e2%80%99t-marry-a-non-muslim>
94. Why Muslims do not drink Alcohol. *Quranexplorer* [online]. 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://www.quranexplorer.com/blog/Education-In-The-Light-Of-Sunnah-And-Qura'an/Why_Muslims_do_not_drink_Alcohol
95. ZAJÍČKOVÁ, Jana. *Stravovací zvyky ve vybraných náboženstvích*. Brno, 2011. Nevydaná bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce ThMgr. Milan Klapetek.
96. ZIN, Zamzahaila, Norizah SARBON, Khairi ZAINOL a Siti JAAFAR. *Halal and Non-Halal Gelatine as a Potential Animal By-Products in Food Systems: Prospects and Challenges for Muslim Community*. 2021. Dostupné z: doi:10.2991/assehr.k.210312.086